Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 41 (1041) ♦ Четвер, 2 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

СТЕНД-БАЙ — НЕ ПРОЩАЙ

Як стало відомо, уряд України має намір звернутися до Міжнародного Валютного Фонду з програмою реформування економіки в поточному році й проханням надати «Стенд-бай» (кредит) на суму 797,84 млн СДР (показник об'єднаної європейської валюти). При цьому українська сторона обіцяє: скоротити темпи інфляції нижче 10 відсотків до кінця першого півріччя і до 1 відсотка — до грудня 1995 року, а також підвищити ефективність експорту (ліквідувавши адміністративне втручання в зовнішньоекономічну діяльність) й створити загальні умови для відновлення економічної активності в країні.

НАШ КОСМОПОРТ У МАНІТОБІ?

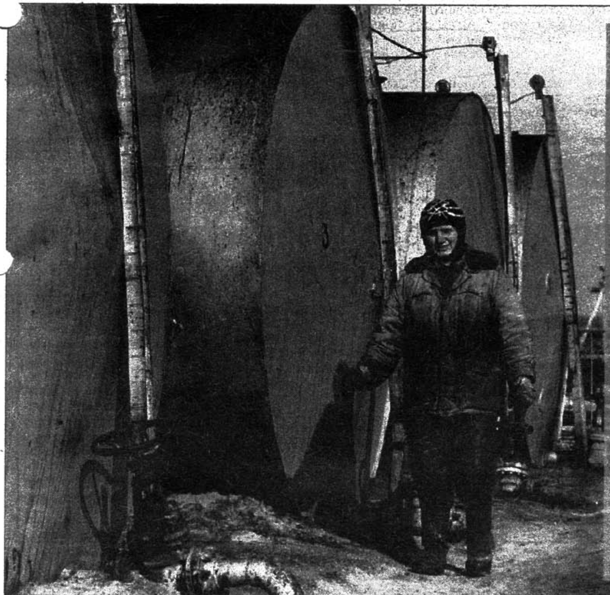
Перспективи україно-канадського співробітництва щодо використання українських ракет ЦИКЛОН, ЗЕНІТ, СС-24, а також літаків АН-70 та АН-225 обговорювалися під час візиту в Канаду делегації фахівців авіакосмічного комплексу України.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» у прес- центрі МЗС України, під час візиту узгоджено питання підписання Угоди про співробітництво Національного космічного агентства Канади й Інституту аерокосмічних досліджень.

Члени української делегації взяли участь у міжнародній конференції з проблем комунікацій та інформаційних ліній.

Обговорювалися перспективи спільної розробки комунікаційних супутників і засобів телекомунікації, а також можливість участі України в проекті полярного універсального космопорту в Північній Манітобі.

Нафта — цінність. Ціни — вільні

Наш уряд вважає, що завантаження потужностей нафтопереробних заводів вкрай незадовільне, а серед причин цього — порушення державними органами гарантій щодо прав власників сировини на використання і продаж нафтопродуктів. Тим часом існуючі потужності дозволяють виробити стільки нафтопродуктів, скільки треба народному господарству перед посівним сезоном. Тож уряд звернувся до міністерств, відомств та суб'єктів підприємництва: купуйте нафту за свій кошт, а ми гарантуємо ваше право розпоряджатися одержаними з неї нафтопродуктами — за вільними цінами, без будь-якого державного втручання.

На фото: оператор об'єднання «Охтирканафтогаз» Валентина Крутоголов.

Матеріали про проблеми українських нафтовиків читайте на 11-й сторінці.

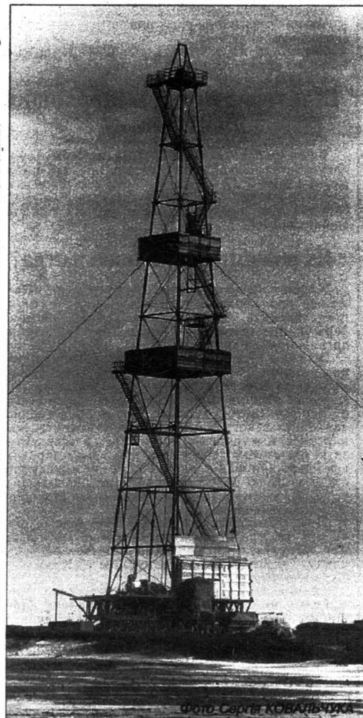

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

ЧЕЧНЯ: відлуння подій

Міністр відкриває другий фронт

Бойові дії у Чечні тривають. Західна преса цитує московських опонентів Президента РФ, які твердять, що припинення вогню взагалі було лише пропагандистським трюком, спрямованим на створення сприятливих умов для виступу Б. Єльцина у парламенті. Тим часом Головне розвідувальне управління (ГРУ) РФ повідомило, що у ході операції у Чечні знищено понад сім тисяч бойовиків і значну кількість техніки, яка була у розпорядженні Дж. Дудаєва. З іншого боку, командувач 14-ї російської армії генерал-лейтенант О. Лебедь вважає, що «війна у Чечні ще не закінчена і підсумки її підбивати рано». Тим більше, згадуване ГРУ підрахувало, що сьогодні у Дж. Дудаєва є близько 14 тисяч бойовиків, з яких 5 тисяч найманців. Як стало відомо, з Туреччини на адресу антифедералістських сил надійшла значна кількість валюти. Міністр оборони РФ П. Грачов відкрив другий фронт боротьби — проти власних підлеглих, заявивши, що «необхідно розібратися з тими, хто полемізував щодо доречності операції у Чечні».

У номер!

Вахта миру — ветеранам

В Одеській області завершилася «Вахта миру-95». Вона пройшла під знаком 50-річчя Перемоги та мала своєю метою надання допомоги ветеранам війни і їхнім сім'ям. Активну участь у миротворчому русі засвідчили багато трудових колективів і мешканців області. Особливо вагомі внески у Фонд миру зробили колективи науково-виробничої фірми «Стальканат», Одеського морського торгового порту, об'єднання «Одесанафтопродукт», АТ «Центральний універмаг», облдирекція Укрсоцбанку. Добровільні внески не припиняються й після завершення «Вахти миру» — люди не припиняють піклуватися про тих, хто врятував світ від коричневої чуми.

Почався страйк на одній із шахт Донбасу

Гірники шахти імені 50-річчя СРСР об'єднання «Краснодонвугілля» (Луганська область) розпочали безстроковий страйк, повідомили агентство «Інтерфакс-Україна» у страйккомі об'єднання. Шахтарі вимагають негайно сплатити заборгованість у зарплатні за січень.

Черговий диспетчер Міністерства вугільної промисловості повідомив кореспондента «ІФ-Україна», що не стала до роботи друга зміна.

В усьому іншому обстановка на вугільних підприємствах Донбасу спокійна. Для розв'язання проблем, які викликані затримкою погашення заборгованості підприємствами—боржниками вуглярів, у вівторок до Києва прибула делегація шахтарських колективів Донбасу. Шахтарські представники мають намір добиватися зустрічей у Києві з найвищим керівництвом держави, щоб обговорити проблеми невідкладного фінансування галузі.

У Києві створено позадержавний центр постприватизаційної підтримки підприємств

Про це офіційно повідомив директор центру Олександр Саврук. Центр заснували вісім українських підприємств та організацій, у тому числі Фонд держмайна України, Спілка середніх і малих підприємств, кілька великих наукових і консалтингових фірм.

Цей центр є позадержавною організацією, весь прибуток якої спрямовується виключно на реалізацію статутних завдань центру.

За словами О. Саврука, центр являє собою своєрідну координаційну ланку між приватизованими підприємствами та потенційними інвесторами — як українськими, так і іноземними.

У номер!

Ліцензія на спирт

Члени Ради з питань економічної реформи при Президенті України розглянули проект закону України «Про державне регулювання виробництвом і торгівлею спиртом етиловим, алкогольними напоями та тютюновими виробами». Проект закону визначає основні засади державної політики щодо регулювання обсягів виробництва, експорту та імпорту, оптової і роздрібної торгівлі спиртом етиловим, алкогольними напоями та тютюновими виробами. Дія закону не буде поширюватись на виробництво і торгівлю спиртами, виготовленими з несільськогосподарської сировини, пивом. Буде проведено ліцензування виробників і торгівельних структур незалежно від форм власності. Плата за ліцензію на виробництво буде встановлюватись пропорційно обсягам виробництва. Планується провести сертифікацію продукції і кодифікацію підприємств. Оптова торгівля спиртом дозволяється тільки його виробникам і спеціально уповноваженим суб'єктам підприємницької діяльності, які засновані на державній власності.

На засіданні розглянуто проект закону України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби». Він передбачає стягнення акцизного збору шляхом придбання марок акцизного збору. Передбачається заборона ввезення на митну територію України імпортних алкогольних напоїв та тютюнових виробів, на яких відсутні марки. Маркірування проектом закону передбачається ввести з часом і на вітчизняних виробах.

Члени Ради підготували проект Указу Президента України «Про внесення змін і доповнень до Указу Президента «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів». Проектом передбачається, що управління пакетом акцій, що залишились у державній власності, здійснює уповноважена особа, призначена органами державного управління за погодженням з Фондом державного майна. Планується розробити положення про механізм довірчого управління пакетами акцій акціонерних товариств, що залишаються у державній власності, уповноваженими особами.

Члени Ради обговорили ряд поточних моментів економічної політики.

Головував на засіданні перший віце-прем'єр-міністр України Віктор Пинзеник.

Відставка президії Верховної Ради Криму

Вчора депутати Верховної Ради Криму проголосували за недовір'я і відставку президії парламенту і прийняли постанови про звільнення з посад заступників голови ВР — Віктора Межака та Олексія Мельникова. А також усіх 12 голів постійних комісій.

Як розміщуються посольства?

Кабінет Міністрів України затвердив Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземих держав, представництв міжнародних та іноземних організацій в Україні.

Згідно з ним координацію дій щодо розміщення дипломатичних представництв, консульських установ та представництв міжнародих організацій здійснює Міністерство закордонних справ. Питання про розміщення дипломатичного представництва, консульської установи та представництва міжнародної міжурядової організації розглядається за їх письмовим зверненням або уряду акредитуючої держави чи відповідного органу міжнародної організації до МЗС, яке надсилає пропозиції до уряду Автономної Республіки Крим чи відповідно обл(міськ)виконкому.

Представництво міжнародної неурядової організації та представництво іноземної організації має звертатися з цього питання безпосередньо до уряду Автономної Республіки Крим чи обл(міськ)виконкомів.

Розміщення представництв і установ у Києві здійснює міськвиконком через Генеральну дирекцію по обслуговуванню іноземних представництв, а у Автономній Республіці Крим, областях і м.Севастополі — уряд Автономної Республіки Крим та обл(міськ)виконкоми за погодженнями з відповідними відомствами.

Тих днів не змовкне слава

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Майже 50 років відділяють нас від Великої Перемоги. За цей час змінився не тільки світ — змінилися ми самі. Але вічно будуть нащадки вдячні солдатам Великої Вітчизняної, які розгромили ненависного ворога. Дуже мало залишилось конкретних свідків тих вогненних років, про які нагадують сточені іржею патрони і снаряди, пожовклі фотографії, солдатські медальйони. А ще — спогади, окопні листи-трикутники, за кожним з яких нелегка доля людини.

З участю профспілок заплановано провести Всеукраїнську акцію вшанування ветеранів війни. Їх яскраві хвилюючі спогади, записані вдячними сучасниками, буде передано в Український музей Великої Вітчизняної війни.

Це один із заходів участі профспілок у святкуванні 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні, схвалених президією ФПУ. Серед них — вивчення умов життя і виконання чинного законодавства щодо надання пільг ветеранам війни, зустрічі з ними в трудових колективах, сприяння виділенню їм путівок на санаторно-курортне лікування, впорядкування місць поховання мужніх захисників Батьківщини.

Парламентська хроніка

Без сюрпризів

Денне засідання 28 лютого

Останнім часом рідко видаються такі дні — без збурень, з діловито-розміреним темпом обговорення питань порядку денного.

Цього разу був намір остаточно ліквідувати неузгодженості щодо проекту закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств».

Однак «спіткнулися» на двох статтях (9-й і 37-й), принципові підходи до змісту яких у багатьох депутатів виявилися взаємно неприйнятними. Як наслідок, документ відправлено на доопрацювання.

Більше «пощастило» проектові закону «Про інформаційні агентства» (друге читання). Можливо, саме тому, що Комісія законодавчого забезпечення свободи слова і засобів масової інформації відповідально поставилася до його доопрацювання. Зокрема, уважно розглянуто 150 пропозицій і зауважень, 136 з яких було включено до порівняльної таблиці. Важливість цього закону зумовлена потребою правового врегулювання відносин, пов'язаних з одержанням, обробленням, творенням, зберіганням і розповсюдженням інформації, а також створенням цілісної системи інформаційного законодавства — як загального, так і спеціального. Закон передбачає закріплення правових основ діяльності в Україні інформаційних агентств і визначає правові форми міжнародного співробітництва засобів масової інформації.

Постатейне голосування не принесло якихось несподіванок. Відтак і проект закону, і постанова були прийняті більшістю голосів.

Щодо проекту закону про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям патентних законів, то його прийнято практично без обговорення.

Іван ДМИТРЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Григорій ДЕМ'ЯН: «Від кого ми ховаємося?»

Коментар депутата

Складається враження, що Верховна Рада, президентські структури, уряд працюють в основному на себе, забуваючи, що за ними — народ. Верховна Рада, зачинившись у сесійному залі, замість напрацювання та прийняття законів, які сприяли б виходу України з кризи, займається самоїдством, президентські структури щосили намагаються довести всім: саме вони — найголовніша влада, а уряд, нехтуючи відповідними законами, які прийняті парламентом, заповзявся уморити народ України голодом. Уже настає березень, а Кабінет міністрів так і не подав Верховній Раді для обговорення проект бюджету на 1995 рік. А це слід було зробити хоча б у листопаді—грудні минулого року. Більше того, у президентських та урядових структурах, кидаючись з однієї крайності в іншу, пропонують, як панацею від усіх бід, то російську, то західноєвропейську модель розвитку економіки. І ніхто при цьому не враховує особливостей України.

Блок лівих, окрім популістських гасел, не пропонує нічого конкретного, а національно-демократичні сили через свою розрізненість та вождизм ніяк не створять конструктивної міцної опозиції. У цьому разі гласність мала б відігравати свою роль. Тобто повна радіотрансляція сесійних засідань висвітлила б позиції кожного з народних обранців. Бо, приїхавши в округ і відчувши настрій своїх виборців, парламентарій може і злукавити на догоду їм. А звідки люди можуть дізнатится, яка його позиція з тих чи інших питань у Верховній Раді? Тому минулого тижня у виборчому окрузі мене не раз запитували, від кого ми ховаємося. Але, судячи з голосування за поновлення радіотрансляції, ховаються здебільшого представники лівого блоку. Адже для прийняття позитивного рішення з цього питання не вистачило всього двох голосів. Однак позиція Голови Верховної Ради, який перед тим заявив по телебаченню, що він не є прихильником прямої радіотрансляції пленарних засідань, очевидно, вплинула на депутатів лівого спрямування, і під час повторного голосування, яке, до речі, є порушенням регламенту, за дану пропозицію проголосувало вже майже на 30 парламентаріїв менше.

Хвилює нас і те, що про різні угоди, конвенції, договори Верховна Рада дізнається лише після їх підписання. Адже якщо у нас, наприклад, буде створено спільний повітряний простір та спільна протиповітряна оборона з Росією, то ми втягуємося до нового військового блоку. Але ж це є грубим нехтуванням рішення Верховної Ради, яка прийняла документ про те, що Україна є позаблоковою державою. Невже нам так хочеться, щоб, не дай Боже, у разі якогось міждержавного конфлікту ми стали мішенню для чужої зброї? Тому необхідно, щоб Верховна Рада (це дуже принципове питання) знайомилася з текстами угод, договорів не після, а перед їх підписанням. А зробити це слід з огляду на те, що наша дипломатія ще дуже молода, їй бракує досвіду. А російська система, спрямована на відновлення імперії, працює досить професійно. Вона непомітно, але на[?] полегливо домагається своєї мети. І ми можемо й не помітити, як вскочимо в імперське болото, з якого потім і не виберемося. Тому парламенту слід чітко бачити магістральний напрям діяльності, а не буксувати чи гаяти час на дрібниці.

Слухали сьогодні, вирішуватимуть завтра

Ранкове засідання 1 березня

Ранкова «розминка» народних депутатів розпочалася з дискусії: розглядати передбачений порядком денним законопроект про бюджетну систему (нова редакція), про що просив голова постійної Комісії з питань бюджету Микола Азаров, чи ні. Ті, хто був «за», наполягали, що таке важливе питання не можна відкладати на завтра, адже за цим іде розгляд питань про політику цін, про величину вартості межі малозабезпеченості, про оплату праці, а отже, й долі мільйонів громадян України (що знову на округах казати виборцям?).

Ті ж, хто пропонував відкласти розгляд цього питання на завтра, аргументували свою позицію тим, що без участі Кабінету міністрів і, зокрема, його перших осіб вирішувати це питання не можна.

Відповідно й голосували — спочатку проти того, щоб відкласти на завтра, а потім, у результаті повторного натискування на кнопки, вирішили перенести.

І все ж, уже після того, як змінили тему розмови й вирішили розглядати законопроект про лікарські засоби, як перенесли на пізніше остаточне голосування з приводу закону про оренду майна державних підприємств, народні депутати все ж пристали на соломонову пропозицію І.Юхновського. Ігор Рафаїлович запропонував провести сьогодні слухання з питання бюджетної політики держави, добре вивчити цю проблему (бо, за його словами, не всі депутати знають суть питання), а рішення приймати завтра. Таким чином, депутати заслухали інформацію голови Комісії М.Азарова і поставили йому численні запитання. Судячи з їх кількості та якості, наступного дня обговорення цього питання буде гарячим.

На цьому засіданні народні депутати привітали Голову Верховної Ради Олександра Мороза з днем народження.

Анатолій БЕНЬ.

Прокуратура як весільний генерал?

Пишемо нову Конституцію України

Звичайно, конституційний Закон «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» необхідно прийняти, бо повноваження Президента до ухвалення нової Конституції варто розширити. Але проект цього закону має недоліки.

Здивування викликає в розділі VI «Прокуратура» виклад статті 41. У ст. 1 Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року вказується, що на прокуратуру покладається здійснення вищого нагляду за додержанням і правильним застосуванням законів Кабінетом міністрів, міністерствами, відомствами та іншими органами державного і господарського управління та контролю, місцевими Радами, їх виконавчими комітетами, військовими частинами, політичними партіями, громадськими організаціями, підприємствами, організаціями незалежно від форм власності, службовими особами та громадянами. Такий нагляд здійснює прокуратура нині.

А що ж пропонують автори проекту? Замість вищого нагляду ввести «загальний». І, звичайно, вивести з-під прокурорського нагляду насамперед Кабінет міністрів, міністерства і відомства, всі місцеві органи влади і управління, контрольні органи, політичні партії тощо. Вони навіть хочуть виключити з-під нагляду прокуратури дотримання законів з боку окремих громадян.

Більше того, автори проекту намагаються звузити права прокуратури щодо слідства, тихенько втиснувши в проект таке: «...розслідування справ про злочини, віднесені законом до її відання...»

Тепер прокуратура має право взяти до свого провадження будь-яку справу від органів внутрішніх справ, служби безпеки і далі вести слідство. Автори проекту і цього хочуть її позбавити. То яку мову тоді можна вести про прокурорський нагляд за слідством і дізнанням в органах внутрішніх справ і служби безпеки?

До речі, розділ «Прокуратура» складається тільки з трьох статей. В останній з них, 43-й, сказано: «Організація, повноваження, порядок діяльності прокуратури визначається відповідним законом». Та якщо Закон «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» і справді буде конституційний, і буде ухвалений в такій редакції, то до Закону «Про прокуратуру» необхідно внести серйозні зміни, по суті, повністю його перекроювати, зводячи нанівець роль і місце прокуратури в нашій державі. А це передчасно.

Олег КІДИБА,
старший помічник прокурора Волинської області з питань систематизації законодавства і зв'язків із засобами масової інформації.

Третя сесія Верховної Ради України

Результати поіменного голосування

Про проведення повної радіотрансляції засідань третьої сесії Верховної Ради України

В голосуванні взяло участь 334 депутати

ЗА — 202, ПРОТИ — 65, УТРИМАЛОСЬ — 13, НЕ ГОЛОСУВАЛО — 54

Рішення НЕ ПРИЙНЯТО

Депутат	Округ	Результат
Агафонов А.В.	289	ПР
Азаров М.Я.	115	ЗА
Аксененко С.І.	254	ЗА
Алексеєв В.Г.	369	ЗА
Альошин В.Б.	224	—
Ампілогов В.Ф.	116	—
Анненков Є.І.	245	ЗА
Анісімов Л.О.	178	ЗА
Бабич В.Г.	97	—
Байрак М.В.	83	—
Бандурка О.М.	390	ПР
Бардин Я.Б.	216	ЗА
Безсмертний Р.П.	220	ЗА
Безуглий А.Г.	398	ЗА
Бережний О.Т.	391	ПР
Биченко М.І.	382	ПР
Бобриньов О.В.	43	ЗА
Боделан Р.Б.	312	ПР
Боженко О.В.	285	НЕ ГОЛ
Бойко Б.Ф.	360	ЗА
Болдирєв Ю.О.	112	НЕ ГОЛ
Бондаренко В.С.	252	ЗА
Борзих О.І.	238	ЗА
Боровик О.Г.	447	ПР
Бородіч Л.В.	91	ПР
Бортник В.Ф.	413	—
Брит В.П.	194	—
Бряузов В.П.	52	ЗА
Бублик Ю.Т.	354	ЗА
Буздуган Ю.О.	438	ЗА
Бурячинський О.М.	342	ЗА
Бутейко А.Д.	70	—
Буткевич В.Г.	59	ЗА
Бельський В.І.	189	—
Білас І.Г.	278	ЗА
Білоус В.О.	317	—
Васильєв Г.А.	109	—
Васюра І.І.	428	—
Ващук К.Т.	69	НЕ ГОЛ
Вернигора Л.М.	332	ПР
Верхогляд В.К.	409	ЗА
Вишнєвецький Г.В.	120	ЗА
Волковецький С.В.	199	—
Вінський Й.В.	411	—
Вітович О.В.	275	ЗА
Вітренко Н.М.	346	ЗА
Гаманюк Л.Ю.	84	ПР
Гармаш Л.І.	375	НЕ ГОЛ
Гарькавий В.І.	106	—
Гетьман В.П.	426	НЕ ГОЛ
Гладуш В.Д.	92	—
Глух І.В.	290	НЕ ГОЛ
Глухівський Л.Й.	277	ЗА
Гмиря С.П.	240	—
Говорун В.П.	311	—
Головатий С.П.	19	—
Головко А.Ф.	410	ЗА
Головко В.І.	318	ЗА
Голубченко А.К.	188	ЗА
Гончар В.А.	304	ЗА
Горбаль М.А.	359	ЗА
Горбатов В.М.	37	—
Горбатюк М.Д.	158	—
Горбатюк М.П.	16	ЗА
Горинь Б.М.	356	ЗА
Горохівський Л.Т.	358	ЗА
Гошовська В.А.	386	—
Грабар М.Ф.	176	—
Григорович Л.С.	204	ЗА
Грінцов І.Г.	355	ЗА
Гурвіц Е.Й.	294	ЗА
Гуров В.М.	90	НЕ ГОЛ
Даниленко А.С.	221	ЗА
Данча М.Д.	175	—
Дем'ян Г.В	281	ЗА
Динейкін Г.І.	250	ЗА
Дмитренко О.І.	244	ЗА
Довганчин Г.В.	436	ЗА
Довгань С.В.	400	ЗА
Долженко Г.П.	450	УТР
Дондик М.І.	149	ЗА
Донченко Ю.Г.	259	ЗА
Дорошевський М.В.	34	НЕ ГОЛ
Драгомарецький С.Д.	295	НЕ ГОЛ
Дронь А.А.	449	—
Дудченко М.П.	408	ЗА
Дурдинець В.В.	229	УТР
Душейко П.Г.	429	ЗА
Дьомін О.О.	371	—
Дідик П.А.	380	—
Діхтяренко Г.Ю.	420	ПР
Єрмак А.В.	193	ЗА
Єськов В.А.	241	ЗА
Євдокимов В.О.	301	—
Євтухов В.І.	448	—
Ємельянов В.М.	283	ЗА
Єгудін В.І.	39	ЗА
Ємець О.І.	260	НЕ ГОЛ
Єльяшкевич О.С.	394	ЗА
Жеребецький Є.П.	270	ПР
Жир О.О.	93	НЕ ГОЛ
Жовтяк Є.Д.	219	ЗА
Жулинський М.Г.	64	УТР
Жумикін А.П.	24	—
Заборний М.В.	208	ПР
Завалевська В.О.	232	ЗА
Заварзін М.В.	129	ЗА
Загородній Г.Д.	212	ПР
Запорожець Ю.М.	286	ЗА
Зарудний А.А.	362	ЗА
Засуха А.А.	210	—
Заєць І.О.	18	ЗА
Звягільський Ю.Л.	110	—
Золотарьов А.І.	352	УТР
Іванов В.О.	393	ЗА
Ілюшин В.О.	237	НЕ ГОЛ
Ігнатенко О.С.	363	ЗА
Іоффе Ю.Я.	248	НЕ ГОЛ
Ілясевич Я.М.	282	ЗА
Кавун В.М.	54	ПР
Кальник В.М.	164	ПР
Камінський Л.О.	141	НЕ ГОЛ
Капустян В.Н.	327	НЕ ГОЛ
Карасик В.М.	387	ПР
Карасик Ю.М.	427	—
Кармазін Ю.А.	299	ЗА
Карнаух М.В.	323	ПР
Карпачова Н.І.	28	ЗА
Карпов О.М.	373	УТР
Кашляков М.Д.	368	ЗА
Квятковський І.В.	49	ЗА
Кендзьор Я.М.	280	ЗА
Кириченко М.О.	329	ЗА
Кириченко С.О.	395	—
Кияк Т.Р.	431	ЗА
Климпуш О.Д.	172	НЕ ГОЛ
Ковалко М.П.	325	НЕ ГОЛ
Ковтунець В.В.	333	ЗА
Коген Ю.Б.	36	ЗА
Кожевников Б.М.	113	ЗА
Кожин Б.Б.	203	ЗА
Кожушко О.М.	145	ЗА
Коломойцев В.Е.	239	—
Коліушко І.Б.	272	ЗА
Кондратюк А.О.	55	ЗА
Корнелюк В.М.	72	ПР
Короленко А.А.	85	НЕ ГОЛ
Коршинський І.Ю.	174	ПР
Косолапов А.Г.	389	ПР
Костенко Ю.І.	23	ЗА
Костицький В.В.	195	ЗА
Костицький М.В.	201	ЗА
Коструба І.Ф.	166	ПР
Костюченко Л.М.	77	ЗА
Косів М.В.	279	ЗА
Кочерга В.С.	247	ЗА
Кочерга В.П.	88	—
Кочерга В.Г.	122	ЗА
Кравчук В.І.	215	ЗА
Кравчук Л.М.	364	ПР
Крандакова О.В.	38	ЗА
Красняков Є.В.	118	НЕ ГОЛ
Кризський Ю.О.	246	ЗА
Крук Ю.Б.	305	НЕ ГОЛ
Круцик Р.М.	202	ЗА
Кудревич О.А.	392	ЗА
Кужель О.В.	181	—
Кузнецов П.С.	127	ЗА
Кузьменко С.Л.	179	—
Кулаков А.А.	328	ПР
Кулініч В.В.	222	УТР
Ківшик П.А.	326	ЗА
Кірімов І.З.	218	ЗА
Кіяшко С.М.	108	ЗА
Лавриненко М.Ф.	345	ЗА
Лавринович О.В.	274	ЗА
Лазаренко П.І.	105	—
Ландик В.І.	114	ЗА
Лановий В.Т.	17	—
Лантух В.І.	56	ПР
Левченко А.І.	243	НЕ ГОЛ
Литвин В.В.	79	—
Лобенко А.О.	303	ЗА
Лук'яненко Л.Г.	68	ЗА
Луньов Г.О.	191	НЕ ГОЛ
Лупаков Є.О.	433	ЗА
Лященко К.Д.	94	УТР
Лінчак М.С.	217	ЗА
М'ясковський М.М.	310	НЕ ГОЛ
Магда І.І.	98	ПР
Малевський О.Т.	404	НЕ ГОЛ
Манчуленко Г.М.	435	ЗА
Марковська Н.С.	47	ЗА
Мармазов Є.В.	234	ЗА
Марченко В.Р.	348	ЗА
Масенко О.М.	330	—
Масол В.А.	446	—
Матковський О.Б.	339	ЗА
Мельник В.С.	89	ПР
Мельник П.Я.	306	НЕ ГОЛ
Мельник С.І.	161	УТР
Меркушов В.Т.	78	НЕ ГОЛ
Миримський Л.Ю.	25	ЗА
Михайленко С.М.	76	ЗА
Мовчан П.М.	198	ЗА
Мозер Г.Е.	154	НЕ ГОЛ
Мороз О.О.	223	ЗА
Москаленко А.І.	104	НЕ ГОЛ
Мостиський А.Б.	67	—
Мосійчук С.О.	160	—
Моцпан А.Ф.	146	ЗА
Моісеєнко В.М.	131	ЗА
Мулява В.С.	197	НЕ ГОЛ
Мусіяка В.Л.	378	ЗА
Мухін В.В.	370	ЗА
Мірошниченко Л.М.	136	НЕ ГОЛ
Мірошниченко Ю.О.	26	ЗА
Мішура В.Д.	225	—
Найда Г.І.	396	ЗА
Недвига Г.М.	57	ЗА
Недригайло В.М.	152	—
Немировський В.Л.	309	ПР
Новіков О.В.	209	—
Носов В.В.	319	НЕ ГОЛ
Нідзієв О.І.	214	ЗА
Ніколаєнко С.М.	402	ЗА
Овчаренко П.П.	73	ЗА
Олексеєнко В.К.	151	ПР
Ольховський Б.І.	388	ПР
Олійник Б.І.	190	ЗА
Омельченко Г.О.	322	—
Омельчук Р.Ю.	334	ЗА
Омеліч В.С.	100	ПР
Оробець Ю.М.	15	—
Осадчук П.І.	206	ЗА
Осташ І.І.	269	ЗА
Охрименко К.О.	123	ЗА
Павленко Е.І.	27	ЗА
Павловський М.А.	406	ЗА
Паламарчук В.О.	291	ЗА
Панасовський О.Г.	147	ЗА
Парасунько М.В.	51	НЕ ГОЛ
Парубок О.Н.	424	НЕ ГОЛ
Пасечна Л.Я.	126	—
Пасько С.О.	425	НЕ ГОЛ
Пейгалайнен А.В.	143	ЗА
Петренко А.А.	153	ПР
Петренко Д.Д.	255	ЗА
Петренко М.І.	230	—
Петрук В.І.	336	НЕ ГОЛ
Пилипенко М.В.	29	НЕ ГОЛ
Пилипчук В.М.	196	ЗА
Пинзеник В.М.	264	—
Писаренко А.А.	111	НЕ ГОЛ
Пискуновський К.В.	63	ЗА
Платовський Є.В.	288	ПР
Плоткін В.Г.	307	—
Плющ І.С.	445	ЗА
Поживанов М.О.	135	ПР
Понеділко В.І.	182	ЗА
Пономаренко Б.Й.	422	НЕ ГОЛ
Попеску І.В.	434	НЕ ГОЛ
Попов Д.А.	308	ПР
Поровський М.І.	341	ЗА
Пронюк Є.В.	205	ЗА
Процев'ят Т.І.	268	ЗА
Пудрик В.Ю.	134	ПР
Пустовойтовський В.С.	384	ПР
Пшенична О.М.	40	ЗА
Пєхота В.Ю.	374	ПР
Піменова Н.П.	42	ЗА
Радченко Г.Ф.	442	ЗА
Радько В.І.	351	ЗА
Райковський Б.С.	385	ЗА
Ратушний М.Я.	361	НЕ ГОЛ
Раханський А.В.	30	ЗА
Ричагов Г.В.	316	ПР
Роєнко В.Г.	423	—
Рудченко М.М.	163	ЗА
Рябець М.М.	173	ПР
Рябченко О.В.	75	—
Савченко В.Г.	80	ЗА
Садько В.Г.	102	ПР
Самойлик К.С.	403	НЕ ГОЛ
Самофалов Г.Г.	121	ЗА
Сас С.В.	231	—
Сахань І.Я.	417	ПР
Свято В.П.	416	ЗА
Севрюков В.В.	297	ЗА
Селіфонтьєв С.І.	86	—
Семенчук В.М.	415	ЗА
Семенюк В.П.	159	УТР
Семиноженко В.П.	366	ПР
Сидоренко Г.В.	162	ПР
Сизенко Ю.П.	177	—
Симоненко В.К.	298	ПР
Симоненко П.М.	150	ЗА
Симоненко І.П.	440	ПР
Сирота М.Д.	418	ЗА
Скіпальський О.О.	66	ПР
Сластьон Ю.Ф.	401	ПР
Смірнов Є.Л.	61	ЗА
Снігач А.П.	399	ПР
Соболєв С.В.	183	ЗА
Сокерчак В.М.	314	ПР
Спіженко Ю.П.	165	ЗА
Старовойтова Г.М.	32	ЗА
Степанов М.В.	257	ЗА
Степанов О.П.	439	ПР
Степанов П.С.	236	ЗА
Степанюк Д.П.	87	ЗА
Степенко В.І.	331	НЕ ГОЛ
Стецьків Т.С.	273	ЗА
Стешенко О.М.	256	ЗА
Сторіжко В.Ю.	349	ПР
Стоян О.М.	62	ЗА
Стретович В.М.	58	ЗА
Судницин Ф.С.	184	НЕ ГОЛ
Сургай М.С.	142	—
Суслов В.І.	383	ЗА
Сікалов В.І.	119	ЗА
Сінченко С.Г.	242	ЗА
Танюк Л.С.	267	ЗА
Таран М.В.	180	ПР
Таран (Терен) В.В.	321	ЗА
Таранов О.В.	372	ПР
Татаринов А.А.	132	ПР
Терець В.М.	187	ЗА
Терещук В.В.	138	—
Терьохін С.А.	320	ЗА
Тима Ю.К.	365	ЗА
Тихонов Ю.Т.	101	ПР
Ткаченко В.А.	347	ЗА
Ткаченко О.М.	430	УТР
Ткаченко С.К.	192	ПР
Товт М.М.	169	ПР
Тодоров Є.С.	185	—
Тютін В.О.	74	НЕ ГОЛ
Тітенко В.Г.	313	УТР
Угаров Г.Ю.	186	ЗА
Уланов В.М.	258	ЗА
Улинець В.Г.	168	ПР
Устич С.І.	171	—
Філіпчук Г.Г.	437	ЗА
Харламов В.Г.	103	—
Хмара С.І.	261	ЗА
Хмельовий А.П.	140	ЗА
Хомич М.В.	338	ЗА
Худомака В.П.	95	НЕ ГОЛ
Хунов А.І.	130	ЗА
Целих Ю.Г.	233	ЗА
Цибенко П.С.	249	ЗА
Цушко В.П.	315	ПР
Чапюк Р.С.	71	УТР
Чеботарьов В.П.	227	ЗА
Чейпеш С.І.	170	ПР
Чемерис В.В.	265	ЗА
Червоній В.М.	335	ЗА
Черенков О.П.	253	—
Череп В.І.	350	ЗА
Черепков В.Ф.	117	ЗА
Чернявський О.П.	353	ЗА
Чечетов М.В.	125	ЗА
Чивюк М.В.	292	ПР
Чиж І.С.	414	ЗА
Чикал А.В.	156	НЕ ГОЛ
Чобіт Д.В.	271	ЗА
Чорновіл В.М.	357	ЗА
Чорноусенко О.І.	379	ЗА
Чукмасов С.О.	81	ЗА
Чулаков Є.Р.	99	—
Чумак М.В.	443	ЗА
Чумаченко М.І.	441	УТР
Чупахін О.М.	381	НЕ ГОЛ
Чурута М.І.	251	ЗА
Шаланський А.М.	226	ЗА
Шамарин О.М.	144	ПР
Шандрюк О.І.	266	ЗА
Швидкий П.Є.	276	НЕ ГОЛ
Шевченко В.І.	340	ЗА
Шевченко В.І.	133	НЕ ГОЛ
Шевченко В.Ф.	213	—
Шейко П.В.	444	ЗА
Шеренін Ю.Л.	44	ЗА
Шестаков В.П.	137	—
Шеховцов О.Д.	128	НЕ ГОЛ
Шибко В.Я.	82	ЗА
Шишкін В.І.	296	ЗА
Шкрабак П.А.	293	НЕ ГОЛ
Шпек Р.В.	200	ЗА
Шулежко М.Я.	421	НЕ ГОЛ
Щербань В.П.	107	—
Щербань Є.О.	148	—
Юхимчук А.П.	50	ЗА
Юхновський І.Р.	263	ЗА
Яблонський В.А.	407	ПР
Яворівський В.О.	228	ЗА
Ягоферов А.М.	235	НЕ ГОЛ
Яковенко В.П.	412	ПР
Яковенко О.М.	124	—
Ямковий І.О.	60	ЗА
Янко С.В.	139	ПР
Яровенко В.С.	53	НЕ ГОЛ
Ярошинський Б.Х.	337	ЗА
Яценко В.М.	157	—

У номер!

● *Харківщина*

У «Агродиска» друге дихання

Австрійська фірма «TELEDISK HMBH» інвестувала 600 тисяч доларів у спільне підприємство «Агродиск», яке займається виробництвом сільськогосподарської продукції на Харківщині.

Засновником СП з українського боку став колгосп імені Ватутіна.

«Агродиск» має намір у майбутньому побудувати у с. Ольховатка Великобурлукського району великий центр комплексної переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

Інтерфакс-УКРАЇНА.

● *Полтава*

Готовність номер один?

Активно готуються до весняних польових робіт сільські трудівники агропромислового об'єднання «Прогрес» Карлівського району на Полтавщині.

Механізатори вже подбали про сільгосптехніку: відремонтували понад шістдесят відсотків сільгоспмашин, а сівалки та весь обробний інвентар — на лінійці готовності. А щоб посіви були високоякісними, а врожаї рясними, кондиційне насіння для сівби постійно перевіряється.

На знімку: готова до сівби вся сільгосптехніка зберігається в спеціальних ангарах.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

● *Чернігів*

«Просвіта» й міськвиконком порозумілися

Чернігівський міськвиконком та «Просвіта» провели конференцію «Чернігів сьогодні: українське національне відродження». Учасники її обговорили проблеми перейменування вулиць, мовну ситуацію в обласному центрі тощо. Першим результатом порозуміння між владою та патріотичними силами стане організація і проведення Тижня українського кіно та українського книжкового ярмарку.

● *Керч*

Прогримів вибух у Керченському управлінні МВС і СБУ

У ніч на вівторок вибухнув невстановлений вибуховий пристрій малої потужності в будинку міського управління Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України в Керчі.

Як повідомили кореспондентові «Інтерфаксу-України» в Головному управлінні МВС України в Криму, будинок зазнав незначних пошкоджень, жертв немає.

● *Одеса*

Судна змінюють курс

Біда сталася в Середземному морі на судні з грецьким екіпажем, що слідувало під панамським прапором, — вибух у машинному відділенні. Кілька чоловік серйозно постраждало, виникла пожежа. Теплохід «Василь Коваль», що слідував на Амстердам, повідомила прес-група ЧМП, одержавши сигнал з Пірею, відразу змінив курс. Підійшовши до судна, що терпіло аварію, зняв із нього трьох обпалених вибухом моряків. Український лікар надав їм першу допомогу, після чого постраждалих доставили у порт Каламаті (Греція). Екіпаж другого теплохода ЧМП, що поспішив на виручку, — «Клима Ворошилова» — надав судну, що горіло, допомогу в гасінні пожежі й чергував біля нього аж поки з Пірею не підійшло спеціалізоване судно.

ЩО ПОСІЄШ, ТЕ Й ПОЖНЕШ

***У** ГРУДНІ минулого року за поданням прем'єр-міністра Автономної Республіки Крим Анатолія Франчука сесія кримського парламенту затвердила Анатолія Дроботова міністром сільського господарства і продовольства Криму.*

Моя розмова з ним відбулася під час перебування на півострові міністра сільського господарства і продовольства України Юрія Карасика.

— Анатолію Івановичу, яка мета приїзду міністра?

— Це насамперед пов'язане з важким економічним становищем автономії, в даному разі — в агропромисловому секторі. Але ми нині можемо дечим похвалитися. У нас добре перезимували озимі. Кримчани врахували минулорічний досвід (тоді через 17-градусні морози загинуло 23 відсотки озимих). І тому пересівати площі не плануємо, під контролем — 72 тисячі гектарів, де сходи поки ще слабкі і дещо зріджені. Як стало відомо, у деяких східних регіонах держави багато озимих пропало, тому велика надія нині покладається на урожай із кримської ниви. Досягнуто домовленості з міністром сільського господарства і продовольства України, що держава нам надасть допомогу під форвардний контракт (аванс у рахунок майбутнього врожаю) у розмірі 2,3 трильйона карбованців. Поки що надійшло 200 мільярдів.

— У якому стані техніка? Чи готова вона до весняно-польових робіт?

— Відносно. Готовність машинно-тракторного парку (тракторів, сівалок, культиваторів, плугів) становить 70—82 відсотки. Щодо господарств, то деякі з них, використовуючи сприятливі погодні умови, розпочали сівбу ще 13 лютого. Нині ж вийшли в поле практично всі райони півострова.

— А насіння вистачає?

Урожай-95

— Ми забезпечені ним на 85 відсотків. Решту отримуємо із державних ресурсів.

— Багатьох господарників сьогодні не влаштовують ціни на хліб...

— А що поробиш, якщо за ту ж важку дискову борону треба віддати близько 400 мільйонів, за тонну азотних добрив — від 10 до 17 мільйонів карбованців і т.д. А ціна тонни зерна й досі тримається на рівні 6—9 млн. крб. Тож, гадаю, у ціноутворенні потрібна розумна державна політика.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

ФЕРМЕРИ В ОБЛОЗІ

Що хвилює

Тривожною видалася звітно-виборна конференція асоціації фермерів Херсонщини. Справді, той факт, що більш як 3 тисячі фермерів обробляють 100 тисяч гектарів землі, мало кого нині радує. Статистика не відображає проблем.

За словами учасників зібрання, тисне на нових господарів держава. Скажімо, один із фермерів, котрий у глибинці має лише 30 гектарів землі, оплатив торік 15 мільйонів карбованців податків. А сусідній радгосп, у розпорядженні якого 7 тисяч гектарів сільгоспугідь, тобто у 230 разів більше, ніж у цього землероба, за минулий рік сплатив усього 150 мільйонів карбованців податку.

Обклали фермерів і кримінальні елементи. Особливо нахабно діють проти них рекетири на центральному ринку. За словами керівника фермерського господарства з Білозерщини, за кожного кабанчика, якого вдалося виростити, довелося віддати рекетирам по 2—3 мільйони карбованців. Кілька нападів учинили на господарство фермера з Бериславщини О.Шатайлова. То пошкодять посіви озимини, то зруйнують будівлю. Місцеві правоохоронці не поспішають когось викривати.

Заступник голови облвиконкому з питань сільськогосподарського виробництва К. Довгань, запрошений на конференцію, не дав, на думку фермерів, вичерпних відповідей на питання, що їх хвилюють. Отже, асоціації фермерів доведеться самотужки шукати шляхи для виживання.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Місячний календар

Земля кличе до роботи

Найбільш сприятливі дні для сівби і садіння у березні

2-го — добре висівати петрушку на зелень, селеру, шпинат, огірки;
2-го, 5-го, 7-го — салат, капусту;
з 10-го по 12-е — баклажани, томати;
з 17-го по 21-е — ріпу, редиску, брукву;
18-го, 21-го, 24-го, 25-го, 28-го, 29-го — буряки;
з 19-го по 22-е — цибулю.
Загальні несприятливі дні у березні такі: 1, 2, 13, 14, 26, 27, 30, 31.

Ювілеї

Завітайте у сад Симиренка

У Млієві, на батьківщині славного роду Симиренків, відзначено 140-річчя від дня народження видатного українського помолога і плодовода Левка Симиренка. У Мліївському науково-дослідному інституті садівництва, що носить ім'я всесвітньовідомого вченого, відбулася науково-практична конференція, присвячена цій даті. У НАН України пройшли симиренківські читання. У Городищенському технікумі садівництва і школах району земляка вшановано проведенням святкових вечорів.

На цьому святкування ювілею не завершується — у червні виповниться 70 років з дня заснування Симиренківського інституту, тож до Млієва з'їдуться гості з усієї України та з-за кордону, нащадки Симиренків, аби вклонитися пам'яті визначної людини, науковця, патріота.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Сільські новини

Вийдуть в поле... танки

В агроасоціації «Озірці» Горохівського району Волинської області вся сільськогосподарська техніка готова до весняно-польових робіт. Як сказав голова агроасоціації Анатолій Притулюк, є в достатній кількості насіннєвого матеріалу, мінеральних та органічних добрив, пально-мастильних матеріалів. Стоять на лінійці готовності і два потужні... танки Т-54, переобладнані на одному з львівських заводів на трактори. Одне слово, «перекували» танки на рала. Такий «трактор» господарство придбало минулої осені, заплативши 450 мільйонів карбованців. Працював на ньому тракторист Олександр Майко, який за кілька днів зорав більш як 200 гектарів. З ним я і зустрівся на тракторному стані. Олександр Григорович розповів, що танк-трактор оре за добу більше 30 гектарів, мало «їсть» солярки, зручний в маневруванні, швидкість його на годину — 25—30 кілометрів, восьмикорпусний плуг тягне за собою з легкістю пір'їнки...

— Побачивши цю машину в роботі, відчувши на практиці її переваги над іншими тракторами, ми купили ще одного танка, — похвалився Анатолій Павлович. — Так що проблем з весняною оранкою в нас не існуватиме. Все буде зроблено вчасно і якісно.

Дізнався я тут і ще про одну технічну новинку: господарство купило і запустило в роботу пересувну електростанцію, потужністю 200 кіловат на годину. До неї підключені всі виробничі приміщення: ремонтні майстерні тракторної бригади, ферма, млин, пилорама, олійниця... Так що тепер тимчасове відключення електроенергії, яке іноді буває в районі, трудівникам агроасоціації нічим не загрожує. Як бачимо, у всеозброєнні зустрічають весну селяни одного з передових господарств Волині.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Цукру на Вінниччині буде більше. Але дешевшим він не стане

Один мільйон німецьких марок (із п'яти обіцяних) виділила всесвітньо відома фірма «КВС» на реконструкцію Вінницького насіннєвого заводу. Створивши СП «Унісам», вінничани разом з німецькими спеціалістами займатимуться розмноженням кращих зарубіжних і вітчизняних сортів цукрових буряків і виведенням нових. Після оновлення підприємства (а робота вже триває) вінницьке насіння матиме лише високі кондиції. Його оброблятимуть відповідними стимуляторами росту і, звичайно, захисними речовинами, що гарантуватиме 100-відсоткову схожість. Ціна, звісно, теж буде відповідна. А це не зможе не позначитись на вартості цукру.

— Наші партнери, — сказав, повернувшись недавно із Німеччини, голова облради Микола Мельник, — передали також для господарств області насіння цукрових буряків німецької селекції для сівби на площі тисяча гектарів. Причому, безкоштовно.

До речі, німецькі спеціалісти, відповідно до підписаного протоколу намірів, допомагатимуть вінничанам вирощувати корені за прогресивними зарубіжними технологіями на площі 20 тисяч га. Отже, за всіма прогнозами, «білого золота» на Вінниччині побільшає принаймні у два рази. Втім, марно гадати, що винятково ощадливі у всьому німці раптом вирішили посміттити грішми. Крім зиску (а вони, безперечно, матимуть його від реалізації насіння: завод поставляє його у 10 областей нашої держави і Молдову), наші партнери ще й навчені шанувати традиції. Вони добре пам'ятають: вінницький насіннєвий спорудження не хто інший, як ... фірма «КВС». Було це рівно 95 років тому...

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

«Першочергове значення для подолання інфляції має встановлення справжніх причин. Більшість економістів, на наш погляд, стоїть на хибних позиціях. Справжні причини інфляції слід шукати у дослідженні відомого рівняння m.v = p.y.»

6 стор.

«Президент, виробивши свій підхід до ринкової трансформації економіки України, переконаний, що щирі патріоти зрозуміють і підтримають його в цьому. Підтримають — якщо він у своїй політиці не буде пов'язувати захист національних інтересів із матеріальними можливостями економіки, бо чимала частка цих можливостей знаходиться в руках криміналітету...»

7 стор.

Закон України **«Про бібліотеки і бібліотечну справу»** та Постанова Верховної Ради України про порядок введення його в дію.

9—10 стор.

ХАРАКТЕРНА РИСА ДЕРЖБЮДЖЕТУ ЕПОХИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: НЕРЕАЛЬНІСТЬ?

У ПЕРШІЙ СТАТТІ, опублікованій у нашій газеті 31.01.95 року під заголовком «Усе знову повториться спочатку?!» автор проаналізував причини «гіркої долі планів економічного розвитку перших трьох років незалежності нашої країни» і висловив пропозицію — з чого почати, як робити. Народний депутат знову розмірковує над роботою з розробки бюджету.

А тепер — навпаки...

Визначальна риса державних бюджетів трьох років нашої незалежності — їх нереальність. Вони ставали такими — у цифрах виконання — відразу ж після затвердження у Верховній Раді, а на кінець року (і це головне) і за структурою, і за балансовим співвідношенням.

Із року в рік ідеологи бюджету фіксували лише зовнішню картину процесів сучасного стану економіки, не виділивши й не сформулювавши корінної проблеми — розвиток структурної перебудови продуктивних сил, що має бути комплексно узгоджена з бюджетом країни, з реформуванням виробничих відносин.

Звідси робилося принципово невірне посилання: «причини кризового стану економіки знаходяться насамперед у фінансовій сфері», судорожні спроби розв'язати «все і вся» винятково за рахунок ідеології монетаризму, і, зокрема, за рахунок такої його складової, як «ринковий шок».Причому, ніхто при цьому навіть не замислюється над тим, що ніколи й ніде однобоке використання монетаризму ще не давало позитивних результатів. Мало того, коли методи монетарної економічної політики все ж таки використовувалися, вони мали чітку функціональну «прив'язку» залежно від того, який тип економіки реформується (ступінь монополізації, рівень розвитку всіх форм власності і т.д.). Величезну роль у ефективності використання цих методів відігравала й та обставина, що вони конкретно «заземлялися» на тій чи тій фазі процесу відтворювання (криза, пожвавлення тощо). А ми, як відомо, навіть ще не підійшли до такого розв'язання питання.

Найнебажаніші зміни в економіці після січня 1992 року — це поглиблення структурних диспропорцій: зростання енергоємкості та матеріалоємкості суспільного виробництва загалом, у тому числі й у експорті, продовження державного фінансування практично збанкрутілих підприємств, прискорений спад випуску товарів широкого вжитку, погіршання життєвого рівня населення, що розхитують фінансову сферу, є першопричиною фінансової кризи.

За три роки виробництво товарів широкого вжитку знизилося на 44,1 %, з них у 1994 році — на 26,7 %, що поглиблює розбалансованість економіки, обумовлює додаткове збільшення цін, зубожіння населення. До цього додається люмпенізація трудових колективів, що поступово розширяється за рахунок прихованого безробіття, рівень виробництва в 1994 році впав на 27,7 %, а кількість зареєстрованих безробітних, хоч як це не парадоксально, скоротилася з 83,9 тис. (на 01.01.94 р.) до 82,2 тис. чол. (на кінець 1994 року).

Усі ці процеси гасять стимули до праці, Україна втрачає внутрішні стимули розвитку, підняття економіки. На очах тане колись потужний економічний потенціал нашої країни: від рівня 1990 року минулого року національний доход скоротився на 54 %, валовий національний продукт на — 44 %, а продукція промисловості та сільського господарства відповідно на 41 і 30 відсотків.

Під час складання бюджету з року в рік нехтують тією обставиною, що постійно вичерпуються джерела інвестицій. Не випадково, що обсяг усіх видів інвестицій зменшився за 1991—1994 рр., принаймні, на 70—75 %. Про яку структурну перебудову й технологічне переозброєння виробництва може йти мова, коли таке джерело інвестицій, як нагромадження підприємств, цілком «з'їдає» інфляція, а амортвідрахування (інше найважливіше джерело) занижено в сотні разів порівняно з тією їх реальною величиною, що необхідна для оновлення виробництва? Адже таким нерозумним ставленням до інвестиційної політики під час укладання держбюджету ми на багато років закріплюємо положення речей, коли обсяги виробництва падатимуть, а «повітряні» гроші зростатимуть у своїй масі, коли галузі, що випускають кінцеву продукцію, хронічно перебуватимуть у стані стагнації не лише на догоду сировинним галузям, а й торговельним і фінансовим структурам.

Чи враховано прорахунки в бюджетній політиці минулих років під час формування бюджету поточного року?

Поки що не зовсім зрозуміло, та з численних інтерв'ю представників вищого ешелону виконавчої влади видно, що на поточний рік принцип формування бюджету «докорінно» відрізнятиметься від попередніх років з урахуванням «нової економічної ситуації». І з 22 грудня 1994 року, згідно з Указом Президента, скасовано постанову Кабінету міністрів «Про організацію роботи щодо формування проекту Державного бюджету України на 1995 рік», прийнятого в серпні.

Отож, усе знову треба починати спочатку, та, згідно з вищевказаним документом, уже в зворотньому порядку: передусім слід скласти й затвердити Державний бюджет, а потім на його основі Кабінет міністрів розроблятиме проект Державної програми економічного й соціального розвитку на 1995 рік. Тільки після цього міністерства й відомства розроблятимуть у межах певних обсягів фінансових і матеріальних ресурсів індикативний план розвитку відповідних галузей народного господарства.

Доїмо рештки. Що потім?

Чи розв'язуються таким підходом основні проблеми й недоліки, що мали раніше місце в бюджетній політиці? Безумовно, ні. На перше місце поставлено питання фінансової стабілізації, незважаючи ні на що, жорстко й навіть жорстоко, і суто монетаристськими методами. А питання виробництва, пріоритетів у розвитку економіки, національні програми, структурна перебудова економіки, підтримка підприємництва, соціальні програми? Їх немає. Немає відповіді й на запитання, що дадуть галузі для того ж таки бюджету, якщо допомогти виробникам? Цього, на жаль, ніхто не знає, і складається враження, що й не хочуть знати.

Інакше кажучи, вочевидь відхід від принципу, що план і бюджет — основні інструменти державного регулювання економікою, досягнення певних цілей і пріоритетів. Ми ж фактично стаємо на шлях знищення величезного промислового потенціалу країни, а не на його реформування. Цілком очевидно, що поточний рік плановано як рік доїдання решток економічного потенціалу, народних заощаджень, рік занурення економіки країни в повний анабіоз. І це не голі слова. За даними служби Социсс-Геллап середньомісячного доходу у 51 % населення (січень 1995 року) ледь вистачає, щоб придбати найнеобхідніше, а 33 % взагалі не можуть дозволити собі навіть цього, постійно відмовляючи собі в усьому. Практично ніхто вже не сподівається, що держава здатна підвищити життєвий рівень людей, хоча 27 % ще вірять у це.

Розподільчий, регулюючий, стимулюючий характер бюджету принесено вкотре в жертву задля фінансової стабілізації. (Нагадаю, що бюджет 1994 року затверджено як бездефіцитний).

І знову лунають у доповідях та численних інтерв'ю риторичні заклинання: «Альтернативи немає», «Ми повинні чітко й відверто сказати населенню, що у нас практично немає іншого виходу».

Безумовно, питання фінансового планування і, зокрема, формування держбюджету та бюджетів усіх рівнів, складна проблема. І її не розв'язати без розробки єдиного фінансово-кредитного плану. Та це не повинен бути план в його попередньому, традиційному розумінні, де було стерто межу між фінансами й кредитами, а останні, як відомо, втратили свою основну характерну ознаку — поворотність. У такому документі слід точно розрізняти **фінансові баланси держави і суб'єктів, що господарюють.** Поки що ми лише декларативно заявили про необхідність такого розмежування, не розробивши відповідних механізмів. Але без цього неможливо визначити ті стабільні джерела фінансування із держбюджету, які необхідні для покриття загальнодержавних потреб (у тому числі фінансування обмеженого кола пріоритетних цільових програм національного масштабу) та утримання невиробничої сфери. Інакше кажучи, не можна визначити дефіцит бюджету за чиєюсь указівкою, не маючи для цього чітких підходів і цифр єдиного фінансово-кредитного плану.

А в нас у планованому Державному бюджеті на 1995 рік його визначено — не більш як 5 % від валового внутрішнього продукту (далі — ВВП). Щоправда, його визначено не в результаті розрахунку наших фахівців, а фахівцями Міжнародного валютного фонду, під майбутні іноземні кредити.

Такий підхід — це типовий зразок економічного романтизму, в реальному житті неможливо скоротити за рік дефіцит бюджету вдвічі (1994 року він становив 10 % від ВВП), якщо при цьому прибуткову частину плановано в 3 рази меншою від потрібної витратної.

Хочу спеціально зазначити, що ті вимоги, які висуває Міжнародний валютний фонд як незаперечну умову отримання кредитів (лібералізація цін, суттєве обмеження державного контролю над економікою, всебічний розвиток приватного сектора і т.д.) в кращому разі можуть сприяти створенню ринкової аури середини XX століття. Та ці вимоги нічого не кажуть про розвиток наукоємних та високотехнологічних виробництв, чим саме й характеризується сучасний ринок у розвинених країнах. Отож, орієнтація фактично націлена на розвиток видобувних галузей (залізна руда, марганець тощо), що, на жаль, надалі може призвести до того, що Україні доведеться задовольнятися роллю постачальника сировини і не більше.

Чим покрити дефіцит

Це — принципове питання. Відрадно, що від кредитів Національного банку ми намагаємося відмовитися. Що ж залишається: іноземні кредити та випуск внутрішніх боргових зобов'язань, наприклад, державних короткотермінових облігацій.

Про іноземні кредити. У світовій практиці мали місце випадки, коли бюджетний дефіцит було ліквідовано з допомогою залучення додаткових позик. У 1985 р. бюджетний дефіцит в Ізраїлі становив 15 % ВВП (темпи інфляції — 400 %). Різке збільшення американської фінансової допомоги дало змогу 1987 р. практично ліквідувати бюджетний дефіцит, а темпи інфляції впали на 20 %. Врахуйте, що йшлося про фінансову допомогу, причому на дуже пільгових засадах. А в нашому випадку йдеться про іноземні кредити, що їх доведеться повертати, та ще й з відсотками. Якщо припустити, що не раніш, як років через 10 економіка нашої країни почне розвиватися нормально, то виплата взятих кредитів і відсотків по них, усе ж таки, буде справою проблематичною, а точніше безнадійною. Адже на 1 січня 1995 року борг України становив 7,5 млрд. дол. США, а, за оцінкою Міністерства економіки, на початок 2000 року він сягне позначки 32—34 млрд. дол. (33 % ВВП).

Ще один парадокс: Україна офіційно оголосила (вже сьогодні) себе банкрутом і, водночас, намагається включити до бюджету нові іноземні позики на мільярди доларів. Чи не розумніше за такої ситуації вести мову про портфельні, тобто цільові та прямі іноземні інвестиції, про реінвестування до нашої національної економіки прибутків від цих інвестицій?

Тут ми зіткнулися з принциповими питаннями формування держбюджету і покриття його дефіциту. Доти, доки бюджет розглядатимуть у фіскальному плані, а не як найважливіший інструмент розвитку економіки, нічого позитивного в перспективі чекати не доводиться.

На жаль, зовнішні позики (хоч які важливі вони саме тепер, у скрутний період затяжної кризи) — це складова того ж таки фіскального підходу, в той час як портфельні інвестиції — це важіль реального реформування економіки, що стимулює, насамперед, виробництво.

(Закінчення на 6-й стор.).

ХАРАКТЕРНА РИСА ДЕРЖБЮДЖЕТУ ЕПОХИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: НЕРЕАЛЬНІСТЬ?

(Початок на 5-й стор.).

Тож не випадково в розвинених країнах украй негативно ставляться до зростання державного боргу і особливо якщо він має неконтрольований характер. У США в окремі роки дефіцит федерального бюджету становив 4 % від величини ВВП і більше, що загрожувало потужним спалахом інфляції. І хоча цих спалахів удалося уникнути завдяки особливої ролі США в світовій економіці та мобілізації кредитних ресурсів практично всього західного світу, зростання державного боргу досі пов'язують із загрозою довгостроковим перспективам розвитку країни, падінням конкурентоспроможності національної продукції, відверненням на покриття боргу колосальних ресурсів, які можна було спрямувати на підвищення ефективності виробництва і т.д.

Ось чому не можна ідеалізувати і таку складову держ. боргу як внутрішні боргові зобов'язання. До того ж, під час формування бюджету на 1995 рік постане проблема платежів за внутрішніми борговими зобов'язаннями держави. Отже, Національний банк уже зараз має розробити механізм їхнього розміщення, систему можливої реструктуризації держ. боргу, як це робиться скрізь. У противному разі доведеться займатися дрібним політиканством: віддавати держ. борг частинами, зволікати із здійсненням платежів.

І тут камінь спотикання — податки, від яких залежить прибуткова частина бюджету. В останньому законі про оподаткування прибутку підприємств вжито спроб удосконалити податкову систему. Перерозподілено податковий тягар з метою стимулювання виробника, зроблено заявку на підвищення ефективності збору, щоб регулювати справедливість самого податку і т.д.

Та від закону до його реалізації — дистанція величезна. Структура податкових надходжень може залишитися попередньою, тобто вкрай неефективною, якщо знову «запрацюють» підзаконні акти, відомчі інструкції, як це не раз бувало. І тоді знову зросте податковий тягар на виробника, який, у свою чергу, почне приховувати реальний фонд зарплати, звідси неминуче знизиться й прибуткова частина бюджету. Будь-що треба уникнути цього порочного кола, як і того, що ПДС нерідко перетворюється на податок на будь-який вид діяльності, під різними приводами запроваджують податки на імпорт продукції виробничого призначення і т.д.

Інакше слід планувати й структуру бюджетних витрат. І тут без реальної реформи ВПК та армії, системи держ. управління, аграрного сектора і соціальної сфери аж ніяк не обійтися. Самозншувальним для нації буде потрійне врізання бюджетних асигнувань на соціальні програми в 1995 році. І про яку мораль можна казати, коли укладачі бюджету передбачають позбавити школярів безплатних сніданків.

А що можна сказати про плановане скорочення цілої низки пільг чорнобильцям, обмеження виплати пенсій пенсіонерам, які працюють, а також тим, котрі отримують пенсію за вислугою років, не кажучи вже про можливе скорочення пільг при оплаті за житло, електро- і теплоенергію, житлово-комунальні послуги, послуги транспорту? Цими пільгами, як правило, й користувалися ж бо найзнедоленіші. Взагалі, ще ніколи раніше під час укладання держбюджету не було завдано такого тяжкого удару по інтересах наймени соціально забезпечених верств населення (пенсіонери, діти, інваліди, студенти). Щоправда, і працівникам сфери матеріального виробництва буде не набагато легше. Якщо, як це планується, «одним кавалерійським наскоком» на 90 % (!) буде знижено державне дотування та субсидування підприємств, долю великої індустрії та її працівників буде заздалегідь вирішено: загибель великих державних підприємств, масове безробіття, різке падіння загального життєвого рівня, розбазарювання інтелектуального потенціалу нації (до речі, рекомендації МВФ і не включають у себе подальший розвиток великих державних підприємств).

Та вже тепер можна було б суттєво підвищити ефективність держ. витрат, якби витрати на ВПК та армію не були б «річчю в собі», а справді мали відкритий характер. Якби в діяльності держапарату панували не старі галузеві методи регулювання, а функціональні способи управління (в усякому разі чисельність і вартість утримання держапарату різко скоротилися б). Зменшенню «чорних дірок» у бюджеті вже сьогодні сприяло б адресне зведення в одне ціле всіх різноманітних пільг та дотацій у всіх галузях народного господарства.

Безперечно, такі заходи полегшили б становище науки й освіти, охорони здоров'я і культури, що ледь животіють. До речі, в тих країнах, де розуміють економічне значення цих сфер і витрачають, приміром, на освіту не менш, як 5 % ВВП, а на науку не менш як 3—4 %, віддача їх аж надто висока: становить 6—8 дол. чистого прибутку на кожний долар витрат. Ми ж сьогодні здебільшого «експортуємо уми», суттєво відстаємо за кількістю студентів на 10 тис. населення не тільки від розвинених країн, а й від Росії.

І останнє, а можливо, головне

Нестабільності держбюджету і бюджетів усіх рівнів сприяють суперечності між законом про бюджетну систему України і законами про держбюджет, що їх щороку приймає ВР. Чого вартий хоча б такий пасаж: відповідно до закону про бюджетну систему прибутковий податок із громадян має залишатися в розпорядженні того регіону, де його було зібрано. Однак закон про бюджет України на 1994 рік знехтував даним положенням і відніс цей податок до розряду тих, що їх вилучають як до вищих регіональних бюджетів, так і до держбюджету. Скільки списів зламано сьогодні між владами різних рівнів через це. В наш час, час безпросвітного бюджетного дефіциту, ці суто економічні питання швидкими темпами наповнюються політичним змістом, а наслідки цього наповнення важко передбачити.

Протягом трьох років Уряд і Парламент докладають зусиль до реорганізації економічної структури країни. Та з багатьох причин заходи, що їх проводять у країні, зупиняються на півдорозі, з калейдоскопічною швидкістю змінюються підходи й закони з реформування економіки, а це означає виснаження та спустошення ресурсів, лавиноподібне руйнування економічного потенціалу країни, сповзання до національної катастрофи. Не можна, щоб і на четвертому році незалежності все знову повторилося спочатку.

Валентин СИМОНЕНКО,
народний депутат України.

Доларовий еквівалент не дозволить паразитувати

ПЕРШОЧЕРГОВЕ значення для подолання інфляції в Україні має встановлення справжніх причин і їх чинників. Більшість економістів, що пояснюють причини інфляції падінням обсягів продукції, недоліками в структурах виробництва, зовнішньоекономічною ізоляцією України, розірваними зв'язками, проблемами з енергоносіями тощо, на наш погляд, стоїть на хибних позиціях. За своєю сутністю вищеперераховані негативні явища є чинниками формування інфляційного середовища, тобто такого стану економіки, за якого вона стає схильна до появи інфляційних процесів.

Справжні причини інфляції слід шукати у дослідженні відомого рівняння обміну: m.v = p.y, де m — обсяг грошової маси у державі; v — швидкість обігу грошей (середня кількість разів використання грошової одиниці для купівлі грошових товарів, тобто співвідношення обсягу номінального національного прибутку і грошової маси, яка перебуває в обігу); p — рівень цін щодо базового річного показника; y — реальний національний продукт.

Збільшення величини правої частини рівняння (його можна досягти шляхом збільшення реального національного продукту або підвищенням цін) призводить до збільшення лівої частини, до чого спричиняється збільшення грошової маси або швидкості обігу грошей. Існує й зворотня залежність — збільшення лівої частини призводить до підняття цін. Саме ця залежність і характеризує сьогоденну фінансову ситуацію в Україні.

Чому фінансовий ринок України вимагає постійного, не пов'язаного зі зростанням національного продукту, збільшення обсягу грошової маси? Відповідь одна. Повільна швидкість обігу грошей не дає можливості своєчасно і в належному обсязі обслуговувати об'єкти фінансової системи держави. Низька швидкість обігу пояснюється відсутністю механізмів, які змушують гроші «крутитися», тобто недорозвиненістю ринкової інфраструктури (форм власності, банківської системи, підприємництва, біржових структур, інвестиційних і фондових установ, а також за банківськими операціями, що призводять до «прокручування» грошей не за призначенням з метою незаконної легкої наживи. Доки таку інфраструктуру не буде створено, доти швидкість обігу грошей не стане задовільною.

Отже, під час формування ринкової інфраструктури певний рівень інфляції неминучий через недостатню швидкість обігу грошової маси.

Зрозуміло, що формування ринкової інфраструктури в Україні — це складний і тривалий процес, оскільки він пов'язаний з розв'язанням проблеми структурної перебудови, приватизації, формуванням національної економіки тощо. Таким чином інфляція є абсолютно природним результатом, точніше кажучи, похідною сьогоденного стану української економіки. Саме тому боротьба з інфляцією в Україні загальновідомими у світі методами (політика «дорогих» і «дешевих» грошей, монетаристські підходи до обмеження емісії тощо) приречена на невдачу. Слід шукати інші підходи, які відображали б глибину кризових явищ в економіці України. Доцільно поряд із гальмуванням інфляційних процесів активно боротися з її негативними наслідками. А результатом має стати створення механізму подолання і самої інфляції.

На наш погляд, найбільш радикальним заходом є застосування доларового еквівалента, згідно з яким розрахунки за кінцеві готові товари й послуги здійснюватимуться на засадах подвійного обліку. На всі товари й послуги ціни встановлюватимуться у твердій валюті (автори пропонують для цього використовувати долар США, звідси й назва — доларовий еквівалент), а безпосередні розрахунки проводитимуться тільки у національній валюті України — карбованцях (гривнях) — за курсом долара на час розрахунку.

Товар чи послуга матимуть дві ціни — у доларовому еквіваленті та в карбованцях. Це забезпечить об'єктивність встановлення цін, пом'якшить негативний вплив інфляції і, що найголовніше, усуне можливість нажити незароблені «паразитні» капітали на інфляційній ціновій різниці.

З наведеного графіка видно, що приріст ціни в карбованцях за рахунок інфляції призводить до збільшення грошової маси, яка фактично є незаробленою і за своєю сутністю незаконною.

В утворенні інфляційної грошової маси зацікавлені певні категорії учасників виробничо-господарської (підприємницької) діяльності, бо саме цей процес сприяє швидкому їх збагаченню. Найбільше збагачуються ті, котрі не працюють у виробничій сфері, але мають доступ до банківських кредитів з метою закупівлі і притримання на складах готової продукції та сировини, хто причетний до розподілу вільно конвертованої валюти (особливо в період дії так званого фіксованого курсу НБУ), хто має можливість «грати» на різниці в цінах у межах держав СНД (наприклад, через бартер). У першу чергу це працівники керівних господарських структур усіх рівнів, банківські й торгові працівники, фахівці від «купи-продай», валютні спекулянти та ін.

Слід додати, що значна частина інфляційної грошової маси без будь-яких перепон здійснює свій обіг у тіньових умовах, обминаючи податкові, соціальні, митні та інші контрольні й фінансово-облікові органи.

У результаті держава з одного боку, недоотримує значних надходжень до бюджету, з другого — формується механізм участі значної кількості виробничо-господарських, підприємницьких структур у тіньовому бізнесі. Особливо наживаються ділки, які керують розподілом товарів, кредитів, валютних коштів. Тіньова активність різко підвищується під кінець чергового підвищення цін. Після перегляду цін обсяги тіньових операцій істотно зменшуються (закуплені товари, наприклад, лежать на складах), але зі зростанням і вони знову збільшуються, розкручуючи спіраль інфляції.

Уведення доларового еквівалента забезпечить прискорену реалізацію товарів і тим істотно зменшить потреби держави в емісії. Можна очікувати, що з часом з обігу доведеться навіть вилучати зайву грошову масу. Це також позитивно впливатиме на гальмування інфляційних процесів.

Доларовий еквівалент сприятиме створенню цивілізованої кредитної системи, в основі якої лежатиме обгрунтована вартість кредитних коштів, системи захисту пенсіонерів і соціально незахищених груп населення від інфляційних процесів, проведення справедливої індексації заощаджень громадян тощо.

Таким чином, доларовий еквівалент має бути введений на: готові товари й послуги, заробітну плату, пенсії, доходи громадян, прибутки організацій, страхові внески, кредити, боргові зобов'язання, штрафи, пряме фінансування, офіційні заощадження громадян, кошти юридичних осіб у банках тощо.

Сьогодні в Україні є певні передумови для застосування доларового еквівалента: рівень цін на більшу частину товарів сягнув світового, очікується значна фінансова допомога з-за кордону, держава стоїть перед дилемою введення нової грошової одиниці — гривні, є реальна можливість здійснити перевірку розглянутих пропозицій на засадах використання «конаючого» карбованця.

Зауважимо, що для реалізації цієї пропозиції немає необхідності у створенні додаткових валютних фондів, оскільки долар виступатиме лишень у формі умовної розрахункової величини; якщо постане потреба в якихось додаткових витратах — зростуть хіба що у незначній величині обсяги облікових робіт і інформаційних послуг.

Зрозуміло, що паралельно потрібно вживати й інших заходів: заборонити функціонування іноземних валют на території України (крім операцій обміну), підвищити ефективність діяльності фондової біржі, удосконалити процедуру обміну (купівлі, продажу) валютних коштів, розвивати ринок цінних паперів, переходити до трирівневої системи, поліпшити валютне регулювання, посилити контроль за фінансовими результатами діяльності підприємства в Україні та за її межами, підвищити відповідальність фінансово-банківських структур за дотриманням термінів проходження коштів тощо.

Зауважимо, що застосування доларового еквівалента узаконить наявну практику валютних і цінових відносин, які стихійно складалися між підприємницькими, комерційними та іншими структурами. Як відомо, саме на засадах оцінки міри вартості будь-яких товарів та послуг у доларах сьогодні укладають більшість договорів, контрактів, угод, виконують зобов'язання, здійснюють взаєморахунки.

Степан ХМАРА,
народний депутат України;

Олег КУЗЬМІН, доктор економічних наук, професор, академік Академії підприємництва та менеджменту України, завідувач кафедри менеджменту Державного університету «Львівська політехніка»;

Володимир ТЕРЕНДІЙ, головний інженер АТ ЛЗКТ «Електрон-Ріяне».

Президент України, національний інтерес і соціальний захист громадян

В*ИСТУПАЮЧИ у Львові 13 лютого 1995 року, Президент України Леонід Кучма сказав, що «дбайливе ставлення до наших національних інтересів» — «один із додаткових факторів, який спроможний вплинути... на соціально-економічний розвиток... України загалом». («Урядовий кур'єр», 16 лютого 1995 року). Важливим чинником національного інтересу є «локалізація кризових явищ, що виснажують Україну». Леонід Кучма переконаний, що в цьому міститься «історичне завдання самоврядування України». З цією метою необхідно виробити такі концептуальні завдання, реалізація яких дала б змогу вивести Україну «зі стану системи, яка саморуйнується, у фазу оздоровлення та самовідтворення». Такі завдання Президент сформулював у своєму виступі. Чи захищають вони національний інтерес? Розглянемо.*

Рік, що минув, каже Президент, позначений подальшим падінням рівня життя населення, що «досягло межі, за якою починається соціальний вибух». А такий вибух — не в національних інтересах, оскільки «збереження громадянського миру і злагоди в суспільстві» є «важливою передумовою виживання України, її економічного піднесення», «підвищення життєвого рівня населення, особливо його соціально незахищених верств, хто не може власною працею забезпечити свій добробут і потребує допомоги суспільства» (а їх у суспільстві налічується 16 мільйонів чоловік. — авт.). «Я хотів би, — зауважив при цьому Президент, — щоб всі ми добре зрозуміли цю найбільш визначальну особливість поточного моменту нашого суспільного розвитку».

Отже, в системі дбайливого ставлення до національних інтересів соціальний захист населення складає визначальний елемент. Виникає правомірне запитання: захист від кого?

У виступі Президента ми знаходимо чітку відповідь: від сформованого за останні роки економічного криміналітету, який «поєднаний організаційно з криміногенними елементами попереднього партійно-бюрократичного апарату». Є два шляхи організації соціального захисту населення від економічного криміналітету: шлях прискореного входження в ринкову сферу всіх ланок офіційної економіки, пропонований Президентом, і шлях «збільшення всіх видів грошових доходів населення», пропонований Верховною Радою України.

На думку Президента, другий шлях є смерть для людей і виробництва, оскільки грошей для збільшення доходів «немає ні у парламентаріїв, ні у профспілок, ні в уряді, ні в країні загалом». Найбільш перспективний для держави перший шлях — розбудова ринкової інфраструктури. Щоб цей шлях став реальністю, треба, на переконання Леоніда Кучми, вивести «тіньову» економіку (тобто економічний криміналітет) «у зону легітимної діяльності». Інакше кажучи, закон повинен не карати діяльність економічного криміналітету, а створювати умови для її легалізації. Тоді, як сподівається Президент, вдасться «значно збагатити державний бюджет», а, значить, забезпечити «розвиток соціальних процесів, динаміку життя населення». У цих своїх сподіваннях Президент виходить із того, що забезпечення такого розвитку «має бути наріжним каменем всієї нашої діяльності», бо «інших оцінних показників просто не існує».

Чи виправдані ці сподівання? Адже процес «виведення «тіньової» економіки в зону легітимної діяльності» вже розпочався і активно провадиться в життя урядом. Ось факти. В Україні в 1994 році зареєстровано 672 тисячі підприємців. Із них не сплачували податків 233 тисячі або 36 відсотків від кількості зареєстрованих («Урядовий кур'єр», 18 лютого 1995 р., с.3). Із-за цього державний бюджет не дорахувався багатьох мільярдів карбованців. Виходить, що легітимізація економічного криміналітету не гарантує стабільного поповнення бюджету держави. В чому ж справа? А справа в Конституції. Річ у тому, що гроші економічного криміналітету треба «відмити», бо в основі їх придбання лежить недобросовісність, а часто-густо й економічний злочин. Процес «відмивання» — процес складний і делікатний. Він має проходити строго в межах закону, як це відбувається у співтоваристві розвинутих країн світу, членом якого прагне стати Україна. Але для цього потрібна нова Конституція і на її базі сильна виконавча влада. Тільки тоді ринкова стратегія Президента зможе спрацювати на випередження в освоєнні офіційною економікою ринкового середовища, яке «значно швидше почав освоювати» економічний криміналітет. Внаслідок цього, за словами Президента, «система ринкових відносин, що формується в нашій економіці, виступає в деформованій формі, значною мірою несе на собі антинародний відтінок».

Намагання Президента позбавити ринкові перетворення антинародного відтінку шляхом легітимізації «тіньового капіталу» мимоволі приводить до висновку, що економічна політика Президента є своєрідним захистом інтересів «тіньової економіки». Якщо так, то вона тільки посилює соціальну напругу в суспільстві, джерелом якої, за словами Президента, є поглиблення «соціальної диференціації — концентрації багатства на одному полюсі і подальшого зубожіння — на другому». Наявність такої соціальної диференціації ставить під сумнів збереження цілісності держави, як це було вже не раз в історії України. Певна річ, що з такою загрозою Верховна Рада України не може ні погодитися, ні змиритися. Тому вона пропонує альтернативний шлях розв'язання проблеми соціального захисту населення — шлях, що не суперечить національним інтересам. Президентська економічна політика, як лобістська, прийняти його не хоче і не може. Тому виникає, за констатацією Президента, протистояння законодавчої і виконавчої гілок влади, яку він по суті поглиблює і закріплює своїм проектом Закону про державну владу й органи місцевого самоврядування. Недарма Президент не знайшов порозуміння з членами узгоджувальної комісії Верховної Ради України, яка готує законопроект до другого читання з питання «підстав для розпуску Верховної Ради».

Таке непорозуміння Президента з узгоджувальною комісією не може не викликати подиву і тривоги, оскільки за чинною Конституцією України немає підстав для розпуску Верховної Ради. Це підтверджується й у спільній Заяві Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України від 19 липня 1994 року, в якій, зокрема, говориться: «Відчуваючи відповідальність за долю народу України і майбутнє нашої держави, ми бачимо шляхи виходу з кризи, ясно усвідомлюємо життєву необхідність узгодженої діяльності всіх ланок влади як важливої умови злагоди в суспільстві». («Урядовий кур'єр», 23 липня 1994). Життя наочно підтверджує плідність такої злагоди в діяльності двох гілок влади для розв'язання проблеми соціального захисту населення.

30 червня 1994 року Президент України Леонід Кравчук своїм Указом «Про фонд соціального захисту населення України» (№ 347/94) утворив «з метою поліпшення соціального захисту малозабезпечених верств населення» благодійний фонд — Фонд соціального захисту населення України, головою якого призначено народного депутата України Вадима Плоткіна. Кошти Фонду формуються за рахунок добровільних внесків та іноземних суб'єктів підприємницької діяльності, а також інших надходжень, одержаних на підставах, не заборонених законодавством України. За словами В.Плоткіна, «люди відчують конкретну допомогу з нашого боку». В планах Фонду й будівництво української національної фармацевтичної промисловості, й житлове будівництво, й допомога продуктами, одягом, й дотації до пенсії. Плани Фонду широкі: вони охоплюють всю територію України. Як бачимо, злагода у взаємодії законодавчої та виконавчої влад обертається великою користю для населення. Організація Фонду не дозволяє погодитись зі словами Президента про те, що проблемою якомога більшого забезпечення соціального спрямування виробництва «ми просто серйозно ще не займалися». Якщо не займалися, то тільки тому, що владні структури у своїй діяльності не дотримувались положень спільної Заяви. А варто дотримуватись.

Президент, виробивши свій підхід до ринкової трансформації всіх ланок економіки України, «переконаний, що щирі патріоти України зрозуміють і підтримають» його в цьому. Підтримають, скажемо ми, якщо він у своїй зовнішній і внутрішній політиці не буде пов'язувати захист національних інтересів із матеріальними можливостями економіки, оскільки чимала частка цих можливостей знаходиться в руках «криміналітету, який все більше набуває політичної сили».

Ярослав ІЛЯСЕВИЧ,
народний депутат України,
Володимир ДОРОШКЕВИЧ,
доцент Українського державного педагогічного університету ім. М.Драгоманова.

19 лютого 95 р.

В постійних комісіях Верховної Ради України

Хліб ще вродить, а чи буде пісня?

Інтерв'ю з членом постійної Комісії з питань культури і духовності Верховної Ради України Миколою ЖУЛИНСЬКИМ

— Переживаємо непростий час, час пошуків відповідей на питання, що хвилюють і кожного громадянина, і суспільство в цілому. Особливо болюче йде пошук концепції розвитку культури.

— Так. Це питання з питань. Я сам собі його задаю вже третій рік поспіль: і коли був державним радником з питань гуманітарної політики, і коли був віце-прем'єр-міністром з них. Коли йшов на ці посади, був переконаний і лишаюся до цього дня переконаним в одному — якщо не підніметься рівень демократичної культури, не зміниться політична атмосфера в суспільстві, люди не перестануть відчувати, що вони є не політизовані, а залучені до нормального політичного процесу, ніколи не зміниться і ставлення до проблем культури і духовності.

— І оскільки парламент розглядає ці питання, то й парламент (сприяючи чи не сприяючи розв'язанню цих проблем) стає своєрідним дзеркалом суспільства.

— Ви подивіться, як реагує та чи інша соціальна група на події сучасності. Часто зараз говорять, що все залежить від темпів економічних реформ. Мовляв, підуть економічні реформи і зміниться ситуація в культурному житті.

— Так вважають прагматики.

— Так, це — прагматизм. І він нині досить спекулятивний. Хоча й зрозуміло чому — адже ясно, що треба, щоб економічні реформи пішли. Але я певен, що вони не підуть доти, поки люди не відчують, що їм потрібні ці реформи, поки переважна частина суспільства не усвідомить, що іншого шляху немає, що прийшов час докорінно змінити наше життя. Тобто кожний мусить зрозуміти, що він, і тільки він, відповідальний за себе, що не можна в усьому розраховувати на державу, що нібито покликана, як начебто було раніше, розв'язувати всі проблеми. Людина повинна формувати в собі розуміння, що вона сама розв'язує переважну кількість власних проблем — і освіту набуває самостійно, і забезпечує себе пенсією, квартирою, і дітям дає нормальне виховання... Якщо це не станеться, якщо більшість це не усвідомить, то реформи не йтимуть. Звісно, ці питання кожний мусить розв'язувати, дбаючи про цивілізований розвиток всієї країни, щоб створити умови для нормального життя народу, тобто створити багату державу.

Отже, все питання — в рівні суспільної свідомості, в рівні культури в широкому розумінні цього слова.

— Звичайно, це так відразу не відбувається — і рівень суспільної свідомості повинен змінитися, і рівень життя в нашій країні відповідно має поліпшитися.

— Так. Вважаю, що держава не може йти таким шляхом — попереду економічні пріоритети, а після них — духовні. Це все має рухатися паралельно, обидва процеси повинні взаємодоповнюватися й, врешті, зрощуватися. Тобто економічні процеси не можуть бути нормальні, якщо вони не будуть освячені культурою. Хоч як гірко говорити, але мусимо сказати — у нас немає культури, культури в цивілізованому розумінні цього слова. У нас переважають споживацькі настрої: чому не видають книги, чому не друкують журнали й газети, чому, чому й чому? А нам треба знайти відповіді на інші питання, а саме на питання: як сьогодні держава має підтримувати пресу, як підтримувати культуру, освіту? Ми мусимо шукати нові механізми, нові шляхи...

— І все ж — держава має таки підтримувати культуру?

— Звичайно, повинна. Переконаний в цьому. Особливу увагу потрібно звернути на підтримку творчих спілок, мати державну політику у сфері освіти, преси тощо. Але все треба робити інакше, ніж це було досі. Наприклад, 1992 року Кабінет міністрів за моєї участі й сприяння прийняв постанову про державну підтримку преси, книгодрукування і творчих спілок. І там є один пункт — про створення фонду незалежної преси України. Ми тоді виділили 500 мільйонів карбованців (в 1992 році) для стартового ривка. Кожний рік держава повинна була виділяти кошти для цього фонду, всі редакції газет і журналів мали вступити до того фонду, обрати правління і розпочати пошук форм роботи, взаємодії по-новому. А всі ж хочуть, щоб було як? Щоб уряд і далі фінансував пресові видання. Але де ж тоді незалежність газет та журналів? Митець має відчувати свою творчу свободу, залежність повинна бути лише від власної совісті, громадянського обов'язку, своїх естетичних принципів тощо.

Коли я був в уряді, стояв на тому, що сферу культури не треба поспішати втягувати в ці нові процеси, я мав на увазі приватизацію. Все не так просто. Ми — молода держава, у нас відповідно не вироблено суспільну свідомість, ми не об'єднані єдиною національною ідеєю, немає достатнього державницького світогляду, наявні відцентрові суспільні сили замість консолідації. Тому нам треба виробити й здійснювати розумну державну політику у сфері культури. Я не маю на увазі якусь там систему примітивного нав'язування певної ідеології й принципів. Зовсім ні. Йдеться про розумну політику. Це в майбутньому у нас будуть спонсори, які вкладатимуть кошти в розвиток національного мистецтва, літератури, музики. Сьогодні це мусить тримати на своїх плечах держава. А в нас продовжує діяти залишковий принцип. Тобто ми повернулися до того, з чого почали: буде економіка — буде й культура. Замкнене коло.

— Але ж ситуацію могла б змінити активна роль парламенту?

— Звичайно. Ми повинні виробити систему законів, націлених на створення сприятливих, пільгових умов для розвитку культури й освіти. Але, на жаль, ще багато таких, які говорять, що, мовляв, ми, бачите, маємо створювати умови, коли народ у такому становищі... Але якщо не буде еліти, якщо не буде примножуватися інтелектуальний потенціал, не буде, в хорошому розумінні цього слова, духовної аристократії, то не буде й суспільства нормального. Адже поступ творять не маси, а особистості, які зосереджують в собі прагнення нації і прокладають історичні шляхи, якими йдуть маси. Таким шляхом пройшла більшість держав світу. Нам час це зрозуміти. Не створюючи духовного підґрунтя реформ, ми відкидаємо себе в минуле.

Віталій АБЛІЦОВ.

ДЛЯ КОГО ЗАКОН НЕ ПИСАНИЙ

ЯК ВЖЕ повідомлялось у засобах масової інформації, 15 лютого ц.р. Верховна Рада України за поданням Комісії з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування розглянула питання про порушення чинного законодавства під час виборів та формування Черкаської міської Ради народних депутатів. Відбулася досить жвава дискусія, але прийняти рішення з обговорюваного питання Верховна Рада так і не змогла. Хочу висловити свою думку, чому так сталося.

Коротко про суть справи. Під час минулих виборів депутатів і голів місцевих Рад за попередніми результатами голосування головою Черкаської міської Ради народних депутатів було обрано Олійника В.М. Другий кандидат на цю посаду — Літовський М.З. (голова цієї Ради попереднього скликання) висловив сумніви щодо законності обрання голови Ради і 11 липня минулого року, в день прийняття територіальною виборчою комісією по виборах депутатів і голови міської Ради відповідного рішення,

ВИБОРЧА комісія знехтувала судове рішення і протест прокурора області.

звернувся до неї із заявою про порушення в ході виборів законодавства.

Однак виборча комісія, не здійснивши належної перевірки звернення, 12 липня прийняла рішення про визнання повноважень депутатів та голови міської Ради Олійника В.М. (пізніше це рішення в судовому порядку буде визнано за незаконне). Напередодні, в ніч з 11 на 12 липня, Олійник В.М. самовільно зайняв службовий кабінет голови Ради, розставив у приміщенні міської Ради пости з невідомих осіб у напіввійськовій формі, які перешкоджали Літовському М.З. пройти до кабінету для виконання обов'язків, які він ще не склав.

З огляду на такий перебіг подій, Літовський М.З. у передбачений Законом про вибори строк оскаржив у Черкаському районному суді законність рішень територіальної виборчої комісії щодо встановлення результатів виборів голови міської Ради, підсумків виборів і визнання повноважень обраних депутатів і голови Ради. У процесі розгляду справи суд встановив численні факти істотних порушень Закону України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» під час виборів голови Черкаської міської Ради і визнав згадані рішення територіальної виборчої комісії від 11 і 12 липня за незаконні.

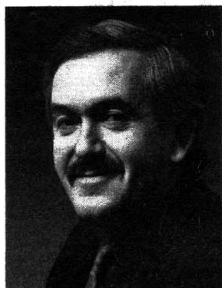
Однак виборча комісія знехтувала судове рішення і 17 серпня 1994 року підтвердила повноваження 50 обраних депутатів і голови Ради Олійника В.М. Комісія не зреагувала ні на рішення двох інших судових інстанцій, в тому числі президії Черкаського обласного суду, що розглядали цю справу і підтвердили неправомірність рішення виборчої комісії щодо підсумків виборів голови міської Ради, ні на відповідний протест прокурора області.

Ряд порушень законодавства, яке регулює діяльність місцевих Рад народних депутатів, було допущено під час скликання і проведення першої і наступних сесій Ради, формування її органів, затвердження структури управління. В зв'язку з цим, природно, постає питання щодо правомірності актів, прийнятих цією Радою та її органами, і в який спосіб розв'язати проблему.

В такій ситуації Комісія Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування після вивчення відповідних матеріалів, необхідної перевірки на місці, в якій брали участь народні депутати — члени Комісії, відповідальні працівники її секретаріату та відділу з питань діяльності Рад Секретаріату Верховної Ради, неодноразового обговорення питання на засіданні Комісії вирішила внести його на розгляд Верховної Ради.

Іншого виходу ми не бачили, бо, з одного боку, питання не можна було залишати нерозв'язаним, а з іншого — лише Верховна Рада має право вирішувати щодо дострокового припинення повноважень місцевої Ради, голови Ради, призначення чергових і позачергових виборів Ради. Хочу додати, що попередньо питання узгоджувалось з головою Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи Стретовичем В.М., розглядалось Президією Верховної Ради.

Як вже згадувалось, під час обговорення питання на пленарному засіданні Верховної Ради розгорнулась гаряча дискусія. Абсолютна більшість її учасників підкреслювала необхідність неухильного дотримання законодавства. Але, на превеликий жаль, для деяких народних депутатів, «поборників дотримання закону» ці слова залишилися лише словами. А насправді вони всіма засобами намагалися перешкодити Верховній Раді прийняти рішення, яке відповідало б закону, захищало законність і зрештою сприяло попередженню порушень законодавства.

При цьому застосовувались різні засоби: від намагання довести, що вирішення зазначеного питання не входить до компетенції Верховної Ради (народні депутати Карпов О.М., Пронюк Є.В., Яворівський В.О.), що Комісія з питань діяльності Рад, яка його готувала, не має відношення до нього (чому не сказати — взагалі до Рад!) і завершуючи тим, що порушень законодавства під час виборів Черкаської міської Ради, її голови, формування її органів нібито й не було, а якщо й були, то не істотні (народний депутат Сирота М.Д.), адже Рада діє, її голова працює, і нема чого гаяти час. У крайньому разі

ДЕЯКІ депутати фальсифікують факти, демонструють необізнаність з елементарними положеннями чинних законів.

— нехай вирішують справу судові органи. При цьому начебто й не помічали, що справу розглядали три різні суди, і всі вони підтвердили незаконність визнання повноважень голови міської Ради Олійника В.М., що порушення закону в діяльності Ради розпочалося з неправомірного скликання і проведення її першої сесії.

М'яко кажучи, дивує той факт, що деякі депутати, роблячи заяви про нехтування законодавства нашою Комісією, фальсифікують факти, самі демонструють необізнаність з елементарними положеннями чинних законів, а, може, свідомо, розраховуючи на необізнаність виборців, перекручують вимоги законів з метою створення відповідної громадської думки.

Ось деякі приклади. Народний депутат Мулява В.С. (депутатська група «Державність») стверджував, що «суд прийняв у провадження справу із простроченим терміном» (не повинен був її розглядати), бо було порушено передбачений Законом про вибори триденний строк оскарження. На це слід зауважити, що Закон України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» (ст.47,ч.3) справді передбачає триденний термін оскраження, але його відлік розпочинається не з дня прийняття виборчою комісією відповідного рішення, а з дня його обнародування, а це, зрозуміло, трохи різні речі. Отже, строк подання скарги не було порушено.

Свідомо чи ні, але з аналогічним твердженням виступив і народний депутат Ковтунець В.В. (фракція Народного Руху України). Судячи з виступу на сесії, народний депутат Карпов О.М. (Міжрегіональна депутатська група), мабуть, з огляду на норму ч.4 ст.46 згаданого Закону про вибори, відповідно до якої скарги про його порушення подаються до виборчої комісії не пізніш як наступного дня після виборів (до речі, саме в цей строк і подав скаргу Літовський М.З.), чомусь не помітив передбачену Законом можливість оскарження рішень комісії.

Ще один приклад. Вже згадані народні депутати Мулява В.С. і Ковтунець В.В.намагалися переконати Верховну Раду в тому, що рішення територіальної виборчої комісії про визнання повноважень депутатів і голови Черкаської міської Ради, прийняте 12 липня, правомірне, робили спробу довести наявність необхідного для його прийняття кворуму, відкидаючи те, що в засіданні комісії брало участь менше як 2/3 її складу (а лише в цьому разі засідання правомочне), та й той факт, що самої комісії юридично не було, бо в її складі на той час залишилося лише 7 чоловік за мінімальної, встановленої Законом про вибори (ст.14, ч.1), кількості 9 чоловік.

Що стосується діяльності міської Ради та її голови, то порушення законодавства і тут деякі народні депутати не вбачали, народний депутат Сирота М.Д. (м.Черкаси), наприклад, заперечував наявність у чинному законодавстві норми, згідно з якою першу сесію новообраної Ради скликає територіальна виборча комісія, а відкриває голова цієї комісії. Саме така норма передбачена статтями 20 і 21 чинного Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування». Її підтверджують і положення статей 47 та 15 Закону про вибори. Цей же народний депутат висловлював сумнів щодо законності покладання обов'язків з організації нових виборів міської Ради та її голови на обласну Раду народних депутатів, про що йшлося у проекті постанови Верховної Ради, чим виявив необізнаність з відповідним положенням статті 51 Закону про вибори.

Приклади такої «необізнаності» з деякими положеннями законодавства про вибори, про діяльність Рад можна було б продовжувати, посилаючись на запитання, виступи народних депутатів Поровського М.І., Вітовича О.В. та деяких інших під час розгляду зазначеного питання Верховною Радою. І взагалі ставлення усіх згаданих вище народних депутатів до його розв'язання, до проекту постанови, внесеного Комісією з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування, могло б, принаймні, здивувати, якщо не брати до уваги, що всі вони мають безпосереднє відношення до фракцій і груп, якщо можна так висловитись, «демократичної» спрямованості. Заради правди треба відзначити,

СЬОГОДНІ Закон не завжди торжествує. Нерідко гору над здоровим глуздом беруть політичні пристрасті.

що вони вносили і слушні пропозиції стосовно необхідності піднесення ролі судової влади, вдосконалення законодавства, поліпшення взаємодії Комісій Верховної Ради тощо.

Слід підкреслити, що в обговоренні питання взяли участь й інші народні депутати, зокрема, Пейгалайнен А.В., Масенко О.М. (фракція «Комуністи України»), Чиж І.С. («Соціалістична фракція»), Степенко В.І. (депутатська група «Аграрники України») та деякі інші, хто вбачає у дотриманні Закону не саму лише просту формальність, для кого створення правової держави не лише фраза. Але, на жаль, сьогодні Закон не завжди торжествує, нерідко гору над здоровим глуздом беруть політичні пристрасті. Це засвідчило і обговорення черкаського питання Верховною Радою.

На закінчення хочу назвати деяких народних депутатів, які голосували проти прийняття запропонованого Комісією з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування, спрямованого на забезпечення законності проекту постанови Верховної Ради. Ось далеко не повний перелік прізвищ: Альошин В.Б., Бойко Б.Ф., Головатий С.П., Горинь Б.М., Ємець О.І., Жулинський М.Г., Ілясевич Я.М., Кендзьор Я.М., Кравчук Л.М., Лавринович В.М., Лук'яненко Л.Г., Пилипчук В.М., Соболєв С.В., Стецьків Т.С., Чорновіл В.М., Юхновський І.Р. та ряд інших.

Нехай читачі самі зроблять необхідні висновки.

О.СТЕШЕНКО,
голова Комісії Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про деякі укази Президента Автономної Республіки Крим

Президент Автономної Республіки Крим видав низку указів, що не відповідають Конституції та законодавству України.

Указами від 15 квітня 1994 року затверджено Положення про постійне представництво Республіки Крим і Положення про Службу Президента Республіки Крим з безпеки та міждержавних зв'язків.

Ці укази суперечать статті 75-1 Конституції України, відповідно до якої Автономна Республіка Крим самостійно має діяти тільки в межах своєї компетенції. Вирішення питань зовнішньої політики, безпеки не належить до її відання, вищі органи державної влади цієї Республіки не можуть приймати рішень щодо них. Охорону ж Президента, Голови Верховної Ради та Прем'єр-міністра Автономної Республіки Крим розпорядженням Президента України покладено на органи внутрішніх справ.

Указом від 6 вересня 1994 року функції державної виконавчої влади на території районів і міст Автономної Республіки Крим покладено на керівників виконавчої влади, перейменованих на глав адміністрацій, затверджено Положення про керівника органу виконавчої влади міста (району) Автономної Республіки Крим та поширено чинність цього Положення на діяльність глав адміністрацій сіл, селищ, яких призначають на посади і увільняють з посад вишестоящі керівники державної виконавчої влади.

9 вересня 1994 року прийнято три укази, якими зупинено на території Республіки Крим діяльність Верховної Ради Республіки Крим, районних, міських, районних у містах Рад, анульовано мандати депутатів цих Рад; призначено на 9 квітня 1995 року проведення референдуму з проекту Конституції Республіки Крим;

визнано керівників виконавчих комітетів у районах, містах і районах у містах главами адміністрацій районів, міст і районів у містах.

Згідно з чинним законодавством України виключне право дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих Рад народних депутатів належить Верховній Раді України (стаття 5 Закону України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування»). Конституція Автономної Республіки Крим не передбачає, а Закон про Президента цієї Республіки прямо забороняє Президентові Автономної Республіки Крим зупиняти діяльність Верховної Ради.

Зазначені укази ведуть до ліквідації в Автономній Республіці Крим демократичних засад побудови влади в Україні, суперечать главі 14 Конституції України, яка визначає організацію утворення і діяльності місцевих Рад народних депутатів, а також законам України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування» і «Про формування місцевих органів влади і самоврядування».

Вирішення питання щодо проведення місцевих референдумів за статтею 12 Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» віднесено до компетенції представницьких органів — Рад народних депутатів, а не органів виконавчої влади.

Виходячи з наведеного та відповідно до пункту 7-2 статті 114-5 Конституції України **постановляю:**

Скасувати як такі, що не відповідають Конституції та законодавству України, укази Президента Автономної Республіки Крим:

від 15 квітня 1994 року «Про затвердження Положення про постійне представництво Республіки Крим»;

від 15 квітня 1994 року «Про затвердження Положення про службу Президента Республіки Крим з безпеки та міждержавних зв'язків»;

від 6 вересня 1994 року «Про призначення керівників державної виконавчої влади в районах і містах Республіки Крим»;

від 9 вересня 1994 року «Про організацію державного управління в Республіці Крим у період підготовки і проведення референдуму з проекту Конституції Республіки Крим»;

від 9 вересня 1994 року «Про референдум з проекту Конституції Республіки Крим»;

від 9 вересня 1994 року «Про глав адміністрацій».

Президент України
Л.КУЧМА.

м.Київ, 21 лютого 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про бібліотеки і бібліотечну справу

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» з дня його опублікування.
2. До приведення законодавства у відповідність з Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» застосовуються чинні законодавчі акти в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Провести протягом 1995 року державну перереєстрацію бібліотек відповідно до цього Закону та здійснити перереєстрацію державних бібліотек без стягнення плати.
4. Кабінету Міністрів України:

— до 1 вересня 1995 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни і доповнення до чинних законодавчих актів України, що випливають із Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» та про відповідальність за порушення цього Закону;

— до 1 липня 1995 року забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України їх нормативних актів, що суперечать цьому Закону;

— забезпечити розробку і затвердження нормативних актів, що випливають з цього Закону;

— внести зміни і доповнення до Постанови Кабінету Міністрів України № 376 від 6 липня 1992 року «Про впорядкування розсилки контрольних примірників друку» та до інших нормативних актів з метою вдосконалення механізму одержання бібліотеками обов'язкових примірників неперіодичних і періодичних видань, інших носіїв інформації та здійснення їх міжнародного обміну;

— вирішити питання щодо звільнення від сплати ввізного і вивізного мита перевезення книг, документів, інших носіїв інформації, передбачених для формування фондів державних бібліотек України, зареєстрованих у порядку, визначеному цим Законом, а також їх переміщення по міжнародному бібліотечному обміну;

— забезпечити укладання міжурядових угод на одержання обов'язкових примірників друкованих видань, інших носіїв інформації.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ, 27 січня 1995 року.

Цей Закон визначає загальні засади бібліотечної справи і бібліотечну систему України, встановлює вимоги до формування і збереження бібліотечних фондів, бібліотечного обслуговування з метою задоволення інформаційних, наукових і культурних потреб суспільства, збагачення духовного потенціалу народу.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Бібліотечна справа

Бібліотечна справа — складова частина інформаційної, виховної, культурно-освітньої діяльності, що включає комплекс державних, громадських, наукових та практичних заходів, які забезпечують організацію діяльності бібліотек, їх науково-дослідну і методичну роботу, а також підготовку бібліотечних фахівців.

Стаття 2. Бібліотека

Бібліотека — це бібліотечно-бібліографічний, культурно-просвітницький і науково-допоміжний соціальний інститут, що забезпечує акумуляцію і загальнодоступність документально-інформаційних ресурсів (книг, документів та інших носіїв інформації), які містять і зберігають знання, набуті в процесі розвитку людства, сприяють піднесенню інтелектуального та культурного потенціалу суспільства.

Бібліотеки можуть мати статус юридичної особи або входити до складу юридичної особи.

Стаття 3. Основні напрями бібліотечної діяльності

Основними напрямами бібліотечної діяльності є формування, зберігання документально-інформаційних ресурсів та бібліотечне обслуговування.

Стаття 4. Державна політика в галузі бібліотечної справи

Державна політика в галузі бібліотечної діяльності визначається принципами науковості, а також загальнодоступності, безплатності основних послуг бібліотек, поєднання державного управління і громадського самоврядування.

Основними напрямами державної політики в галузі бібліотечної діяльності є:

— стимулювання розвитку бібліотечної справи шляхом розширення матеріально-технічної бази, надання пільг щодо оподаткування та кредитування та морального і матеріального заохочення осіб, які зробили значний внесок в бібліотечну справу;

— ведення єдиної державної системи реєстрації носіїв інформації;

— створення умов для зберігання бібліотечних фондів, їх комплектування та матеріально-технічного забезпечення;

— сприяння науковим дослідженням, розробці та здійсненню цільових програм розвитку бібліотечної діяльності;

— забезпечення єдиної системи підготовки та підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів.

Стаття 5. Право громадян, підприємств, установ і організацій на бібліотечне обслуговування

Громадяни незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, мови, віку, ставлення до релігії, роду і характеру занять, місця проживання, а також підприємства, установи і організації мають право на доступ до бібліотечних фондів та одержання бібліотечних послуг. Це право забезпечується створенням мережі загальнодоступних бібліотек, заснованих на державній формі власності, та шляхом державної підтримки загальнодоступних бібліотек, які засновані на інших формах власності і забезпечують безплатне надання основних видів бібліотечних послуг.

Основні види безплатних бібліотечних послуг, а так само розмір оплати та перелік окремих видів платних послуг, що надаються бібліотекам, заснованими на державній формі власності, визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Забороняється використовувати дані про користувачів бібліотеки та їх читацькі інтереси з будь-якою метою, крім наукової.

Стаття 6. Законодавство про бібліотеки та бібліотечну справу

Відносини у сфері бібліотечної діяльності регулюються Конституцією України, Основами законодавства України про культуру, цим Законом, іншими актами законодавства, прийнятими відповідно до нього.

Розділ II
БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Стаття 7. Основи організації і функціонування системи бібліотек

Бібліотечна система України — це розгалужена мережа бібліотек різних видів, заснованих на державній (загальнодержавній та комунальній), колективній чи приватній формах власності.

Бібліотечна система організовується і функціонує на основі:

— створення територіальних, відомчих (галузевих), міжвідомчих (міжгалузевих та інших) бібліотечних систем і об'єднань, підпорядкованих відповідним центральним (або головним) бібліотекам та існування окремих бібліотек різних типів і видів (поза межами цієї системи);

— здійснення на загальнодержавному, регіональному та галузевому рівнях централізованого, скооперованого або скоординованого комплектування фондів бібліотек, обробки документально-інформаційних ресурсів, створення спільно з підприємствами, установами і організаціями, діяльність яких пов'язана із збиранням, обробкою або накопиченням інформації, єдиних довідково-інформаційних фондів та банків даних;

— узгодження профілю комплектування фондів бібліотек, спільної організації науково-дослідної, науково-бібліографічної та науково-методичної роботи, спільного використання технічних засобів, здійснення інших форм координації і кооперації роботи бібліотек, незалежно від підпорядкованості в масштабах міста, району, області, Автономної Республіки Крим, держави в цілому, а також окремих галузей народного господарства.

Стаття 8. Види бібліотек

На території України утворюються і діють бібліотеки та системи бібліотек, що відрізняються за своїм цільовим призначенням, складом користувачів, спеціалізацією бібліотечних фондів та іншими ознаками: публічні бібліотеки для дорослих, юнацтва, дітей; наукові і спеціальні, спеціалізовані бібліотеки загального користування, а також для осіб з фізичними вадами, бібліотеки навчальних закладів та наукових установ; універсальні, багатогалузеві і галузеві бібліотеки тощо.

Відповідно до значення і функцій утворюються бібліотеки: всеукраїнські, бібліотека Автономної Республіки Крим, обласні, центральні районні і міські Централізованих бібліотечних систем, також окремі районні, міські та сільські. Віднесення бібліотек до зазначених категорій здійснюється відповідними органами Міністерства культури України, Автономної Республіки Крим, місцевими органами влади, крім випадків, передбачених цим Законом. Міністерство культури України визначає бібліотеки, що виконують функції науково-методичних центрів.

Стаття 9. Національна бібліотека України

Національна бібліотека України — головна всеукраїнська бібліотека — є культурним, документально-комунікативним та науково-дослідним центром, що забезпечує у взаємодії з національними спеціалізованими та іншими бібліотеками максимально повне формування, зберігання та загальнодоступність документально-інформаційних ресурсів.

Національна бібліотека України створюється Верховною Радою України і виконує функції парламентської. Загальнодержавний характер її діяльності забезпечує Міністерство культури України.

Бібліотечні фонди Національної бібліотеки України становлять національне багатство народу України і перебувають під охороною держави.

Національна бібліотека України має право на обов'язковий безплатний примірник всіх друкованих видань та окремих інших документально-інформаційних носіїв, що випускаються в Україні.

Статут Національної бібліотеки України, перелік та порядок передачі документально-інформаційних носіїв, що випускаються в Україні, а також перелік документально-інформаційних носіїв, що підлягають обов'язковому зберіганню в фондах Національної бібліотеки України, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Національні спеціалізовані бібліотеки

Національні спеціалізовані бібліотеки є головними всеукраїнськими галузевими бібліотечними установами з питань бібліотечного та інформаційного забезпечення, національними книгосховищами, сховищами інших носіїв інформації, галузевими організаційно-методичними центрами відповідної мережі бібліотек.

Засновником національної спеціалізованої бібліотеки виступає відповідний центральний орган державної виконавчої влади.

Статус національної надається спеціалізованій бібліотеці Кабінетом Міністрів України за пропозицією засновника та Міністерства культури України.

Національна спеціалізована бібліотека має право на обов'язковий безплатний примірник відповідних спеціалізованих друкованих видань чи інших носіїв інформації, що випускаються в Україні.

Положення про Національну спеціалізовану бібліотеку, перелік та порядок передачі спеціалізованих документально-інформаційних носіїв, що випускаються в Україні, а також перелік спеціалізованих документально-інформаційних носіїв, що підлягають обов'язковому зберіганню в фондах Національної спеціалізованої бібліотеки, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Взаємодія бібліотек з підприємствами, установами та організаціями

Функціонування бібліотек здійснюється на основі взаємодії бібліотек з іншими культурно-освітніми і науковими закладами, підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких пов'язана із збиранням, обробкою або накопиченням інформації (преса, книговидання, кіно, телебачення, радіомовлення тощо), об'єднаннями громадян.

Наукові та науково-технічні бібліотеки, співпрацюючи з підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких пов'язана із збиранням, обробкою або накопиченням інформації, сприяють взаємному комплектуванню фондів патентною, нормативно-технічною і конструкторською документацією, неопублікованими матеріалами та іншою спеціалізованою літературою.

На підприємствах, в установах і організаціях, які не мають бібліотек, але мають у своєму складі підрозділи науково-технічної інформації, відповідні документально-інформаційні ресурси зосереджують у фондах цих підрозділів.

Розділ III
ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ І ЛІКВІДАЦІЇ БІБЛІОТЕК

Стаття 12. Створення бібліотек

Бібліотеки створюються відповідно до соціально-економічних, національних, культурно-освітніх, виробничих потреб суспільства за наявності встановленого мінімуму бібліотечного фонду, матеріально-технічного та кадрового забезпечення. Бібліотеки, засновані на державній формі власності, створюються згідно з нормативами, встановленими відповідними відомствами.

Мінімум бібліотечного фонду для окремих видів бібліотек визначається Кабінетом Міністрів України.

Бібліотеки можуть створюватись і діяти в усіх організаційно-правових формах.

Іноземні юридичні та фізичні особи мають право створювати бібліотеки на території України на загальних підставах, якщо інше не передбачено законодавством України.

Бібліотека діє на основі статуту (положення), що затверджується її засновником (засновниками). Статут (положення) не повинен суперечити чинному законодавству.

Стаття 13. Реєстрація бібліотек

Реєстрація бібліотек незалежно від їх форми власності проводиться за місцем знаходження у виконавчому комітеті міської (крім міст з районним поділом), районної Ради народних депутатів.

В цьому разі бібліотека набуває статусу юридичної особи.

Свідоцтво про реєстрацію бібліотеки є підставою для відкриття рахунків в установах банків.

За реєстрацію бібліотеки вноситься плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Створення бібліотеки в складі юридичної особи такої реєстрації не потребує.

Відмова в реєстрації оскаржується в судовому порядку.

Для реєстрації подаються такі документи:

— рішення засновника (засновників) або уповноваженого ними (ними) органу про створення бібліотеки;

— статут (положення) відповідної бібліотеки;

— документ, що засвідчує сплату коштів за державну реєстрацію;

— документи, що засвідчують мінімум бібліотечного фонду, джерела фінансування для належного функціонування бібліотеки.

Реєстрація здійснюється (за наявності всіх документів) за заявницьким принципом протягом не більше п'яти робочих днів. Орган, який здійснює реєстрацію, зобов'язаний протягом цього терміну видати посвідчення про реєстрацію і в десятиденний термін подати відомості до органів державної статистики.

Стаття 14. Реорганізація бібліотек

(Закінчення на 10-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про бібліотеки і бібліотечну справу

(Початок на 9-й стор.).

Реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) бібліотек може відбуватися відповідно до чинного законодавства.

Перереєстрація бібліотеки проводиться в разі зміни форми власності або назви бібліотеки і здійснюється в порядку, встановленому для її реєстрації.

Забороняється приватизація і перетворення (перепрофілювання) бібліотек, які є юридичними особами і засновані на державній формі власності.

У разі приватизації майна юридичної особи, в складі якої є бібліотека, одночасно можуть бути приватизовані бібліотечні фонди та інше майно, необхідне для її діяльності, за наявності забов'язання нового власника продовжити подальше функціонування бібліотеки протягом десяти років. В разі відсутності такого зобов'язання зазначене майно не підлягає приватизації, а рішення щодо подальшого управління ним або передачі його у господарське відання приймає орган приватизації.

Стаття 15. Ліквідація бібліотек

Бібліотеки ліквідуються за рішенням власника, суду, арбітражного суду у випадках, передбачених чинним законодавством.

У разі ліквідації (не пов'язаної із зміною форми власності) державних підприємств, установ, організацій, у складі яких є бібліотеки, бібліотечні фонди та інше майно, необхідне для її діяльності, переходять до правонаступника.

Доцільність реорганізації та ліквідації бібліотек, заснованих на державній формі власності, визначається відповідними органами влади.

Розділ IV
БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ

Стаття 16. Склад бібліотечних фондів

Бібліотечний фонд — це сукупність документально-інформаційних ресурсів (книг, документів, рукописів, аудіовізуальних матеріалів, інших носіїв інформації).

Бібліотечні фонди формуються як універсальні, галузеві, спеціалізовані, залежно від виду носія інформації тощо.

Стаття 17. Державний бібліотечний фонд України

Державний бібліотечний фонд України становлять фонди бібліотек, взаємопов'язаних координованим комплектуванням, єдиним довідковим апаратом, системою депозитарного зберігання, перерозподілу і взаємовикористання фондів.

Особливо цінні, рідкісні видання та колекції включаються до Державного реєстру національного культурного надбання України згідно з положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Архівні, рукописні та окремі документи, зібрані в бібліотеці, входять до складу Національного архівного фонду України згідно з Законом України «Про Національний архівний фонд і архівні установи».

Стаття 18. Комплектування бібліотечних фондів

Бібліотеки мають пріоритетне право на придбання книг, документів, інших носіїв інформації відповідно до профілю комплектування їх фондів.

Це право забезпечується одержанням обов'язкових примірників книг, документів, інших носіїв інформації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, випуском літератури за державним контрактом, наявністю спеціалізованих торговельних організацій і підприємств (бібліотечних колекторів, магазинів тощо), пільговим оподаткуванням видавництв, поліграфічних та інших підприємств, які забезпечують бібліотеки документально-інформаційними ресурсами.

Комплектування бібліотечних фондів здійснюється будь-яким шляхом, не забороненим законодавством.

Видання та інші матеріали, що не входять до Національного архівного фонду України, можуть бути передані безкоштовно з фондів одних бібліотек до фондів інших бібліотек.

Маловикористовувані, але цінні у науковому і художньому відношенні книги, документи та інші носії інформації можуть передаватися в бібліотеки-депозитарії.

Порядок передачі зазначених видань в бібліотеки-депозитарії визначається Міністерством культури України.

Стаття 19. Облік, зберігання і використання документально-інформаційних одиниць, що знаходяться у бібліотечних фондах

Збереження документально-інформаційних одиниць, що знаходяться у бібліотечних фондах, здійснюється відповідно до чинного законодавства та встановлених стандартів, технічних умов та інших нормативних документів.

Власник бібліотеки забезпечує належні матеріально-технічні умови для збереження і використання фондів.

Облік, зберігання та використання документально-інформаційних одиниць, що знаходяться в бібліотечних фондах, здійснюється відповідно до правил, затверджених Міністерством культури України.

Вилучення з бібліотечних фондів книг, документів та інших носіїв інформації, в тому числі ветхих, застарілих у науково-технічному, виробничому відношеннях, втрачених друкованих видань чи інших носіїв інформації здійснюється у порядку, визначеному Міністерством культури України. Забороняється вилучення документів з бібліотечних фондів за ідеологічними чи політичними ознаками.

Облік, зберігання та використання книг, документів та інших носіїв інформації, що знаходяться у бібліотечних фондах і є пам'ятками історії та культури, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Облік, зберігання та використання документів Національного архівного фонду України, що знаходяться у бібліотеках, здійснюються за правилами, що затверджуються Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 20. Відповідальність за шкоду, заподіяну бібліотечному фонду

Особи, які заподіяли шкоду бібліотечному фонду, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Правилами користування бібліотечним фондом може передбачатися кратне відшкодування шкоди у зв'язку із втратою, знищенням, пошкодженням або розкраданням книг, документів, інших носіїв інформації, в тому числі окремих одиниць бібліотечного фонду.

Розділ V
БІБЛІОТЕЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Стаття 21. Бібліотечне обслуговування

Формами бібліотечного обслуговування є: абонемент, читальний зал, обслуговування поза бібліотекою (бібліотечні пункти, пересувні бібліотеки), а також інші форми.

Користувачами бібліотечних послуг є: юридичні і фізичні особи України, зарубіжних країн та особи без громадянства.

Користування бібліотечними послугами є добровільним і здійснюється на умовах і у порядку, передбачених правилами, що встановлюються власником бібліотеки.

Типові правила користування бібліотеками затверджуються Міністерством культури України.

Правилами користування бібліотекою може передбачатися грошова застава за особливо цінні книги та об'єкти користування.

Стаття 22. Права та обов'язки бібліотек

Бібліотеки в порядку, передбаченому їх статутами (положеннями), мають право: визначати зміст, напрями і конкретні форми своєї діяльності; визначати структуру бібліотеки, штати, форму оплати праці бібліотечних працівників; здійснювати співробітництво з бібліотеками та іншими установами зарубіжних країн, розпоряджатися коштами, отриманими від надання платних послуг, благодійних внесків тощо; залучати додаткові кошти для розвитку статутної діяльності та стимулювання працівників бібліотек.

Бібліотеки зобов'язані: надавати користувачам доступ до бібліотечного фонду та довідково-інформаційних матеріалів і можливість користування ними згідно із встановленими правилами; виконувати інші вимоги щодо обслуговування користувачів, встановлені правилами користування бібліотеками.

Стаття 23. Права та обов'язки користувачів

Користувачі мають право одержувати у користування книги, документи та інші носії інформації з бібліотечних фондів відповідно до правил користування бібліотекою; користуватися послугами довідково-інформаційного, бібліографічного характеру та отримувати інші послуги (в тому числі платні).

Користувачі бібліотек зобов'язані дотримувати правил користування бібліотекою.

Стаття 24. Обмеження у наданні бібліотечних послуг

Обмеження у наданні бібліотечних послуг, що стосуються доступу до бібліотечних фондів, допускаються у випадках, передбачених законодавством України.

Розділ VI
УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНОЮ СПРАВОЮ

Стаття 25. Державне управління бібліотечною справою

Центральним органом державної виконавчої влади, що здійснює загальне методичне керівництво бібліотеками і координує їх роботу, є Міністерство культури України.

Міністерства, державні комітети, відомства, інші державні органи і організації здійснюють керівництво підвідомчими їм бібліотеками.

Міністерство культури України як центральний орган державної виконавчої влади реалізує єдину державну політику щодо бібліотечної справи в Україні; формує вимоги щодо державного статистичного обліку бібліотек, заснованих на території України; визначає державні потреби щодо бібліотечного обслуговування та нормативи, що гарантують його належний рівень; створює спеціалізовані організаційні структури для матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення бібліотечної діяльності; здійснює координацію робіт по об'єднанню бібліотек в єдину інформаційну систему; організує підготовку бібліотечних кадрів; здійснює контроль за діяльністю державних бібліотек, збереженням ними єдиного бібліотечного фонду України; організує наукові дослідження в галузі бібліотекознавства, бібліографії, документознавства та науково-інформаційної діяльності; встановлює державні бібліотечні стандарти.

Міністерства та інші органи державної виконавчої влади реалізують державну політику у галузі бібліотечної справи, визначають систему управління мережею підпорядкованих їм бібліотек, забезпечують координацію їх діяльності з бібліотечною системою Міністерства культури України.

Стаття 26. Участь громадськості в бібліотечній справі

Держава сприяє розвитку суспільної активності громадян і залучає громадські організації до управління бібліотечною справою.

Громадяни та їх об'єднання мають право брати участь в фінансуванні бібліотечних програм, підтримці творчих починань у діяльності бібліотек, вирішенні соціальних і побутових проблем бібліотечних працівників.

Це право реалізується шляхом створення читацьких та наглядових рад бібліотек, благодійних фондів, розвитку інших форм спонсорства, меценатства.

Органи виконавчої влади у межах своєї компетенції можуть делегувати громадським організаціям культурологічної спрямованості окремі повноваження щодо розвитку бібліотечної справи, здійснюють контроль за реалізацією цих повноважень.

У своїй діяльності громадські організації культурологічної спрямованості керуються цим Законом, Законом України «Про об'єднання громадян», іншими законодавчими актами.

Стаття 27. Фінансування бібліотек

Фінансування державних бібліотек здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, передбачених державою на нормативній основі на розвиток бібліотечної справи.

Основними джерелами фінансування бібліотек, заснованих державними органами, є державний і місцеві бюджети; бібліотек, заснованих на колективній та приватній власності, — кошти засновників.

Держава фінансує будівництво і реконструкцію державних бібліотечних будівель (споруд) і приміщень, стимулює розвиток позастаціонарних форм обслуговування жителів віддалених районів, осіб з фізичними вадами, розробку та реалізацію цільових програм.

Додаткове фінансування державних бібліотек може здійснюватися з позабюджетних коштів, коштів підприємств, установ, організацій, в тому числі об'єднань громадян за рахунок власної господарської діяльності, пожертвувань та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Валютні кошти на потреби бібліотек виділяються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Валютні надходження до бібліотек (інформаційне обслуговування іноземних організацій та громадян, інші види послуг) залишаються у розпорядженні бібліотек і використовуються на забезпечення їх статутної діяльності (придбання літератури, технічних засобів тощо).

Стаття 28. Матеріально-технічне забезпечення

Засновники бібліотек зобов'язані забезпечувати їх будівлями (спорудами), збудованими за спеціальними проектами, або іншими упорядкованими приміщеннями, що відповідають умовам обслуговування читачів і збереження фондів, відповідними засобами механізації і автоматизації бібліотечних процесів, розмножувальною технікою, іншим обладнанням та транспортом.

Забороняється переміщення бібліотек без надання рівноцінного приміщення для обслуговування читачів, роботи працівників, збереження фондів.

Стаття 29. Науково-методичне і кадрове забезпечення бібліотечної справи

Надання бібліотекам методичної допомоги покладається на бібліотеки — науково-методичні центри.

Бібліотеки — науково-методичні центри видають у встановленому порядку бібліографічні, методичні посібники та інші матеріали.

Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації здійснюють заходи щодо забезпечення бібліотек працівниками із спеціальною бібліотечною освітою, підвищення їх кваліфікації, поліпшення житлово-побутових умов бібліотечних працівників, а також здійснюють їх матеріальне і моральне заохочення.

Пріоритетне право на вакантні посади мають особи з вищою і середньою бібліотечною освітою.

Стаття 30. Господарська діяльність бібліотек

Бібліотеки здійснюють господарську діяльність відповідно до чинного законодавства та їх статутів (положень).

Майно, придбане за рахунок прибутків, одержаних від платних послуг, належить бібліотеці.

В порядку, передбаченому законодавством, бібліотеки, що безкоштовно надають основні види бібліотечних послуг, звільняються від оподаткування прибутків, отриманих від надання платних бібліотечних послуг.

Стаття 31. Соціальні гарантії працівників бібліотек

Держава гарантує та забезпечує працівникам бібліотек встановлення середньої заробітної плати у розмірі не нижче середнього рівня заробітної плати працівників народного господарства.

На працівників бібліотек незалежно від форм власності і статусу поширюється законодавство про працю, соціальне забезпечення і соціальне страхування.

Працівники бібліотек, які працюють у сільській місцевості та селищах міського типу, мають пільги щодо оплати житла, опалення, освітлення тощо відповідно до чинного законодавства.

Підприємства, установи і організації за рахунок власних коштів можуть встановлювати додаткові пільги працівникам бібліотек.

Розділ VII
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Стаття 32. Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи

Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи здійснюється на основі міжнародних договорів, укладених Україною, Основ законодавства України про культуру, цього Закону та інших актів законодавства України.

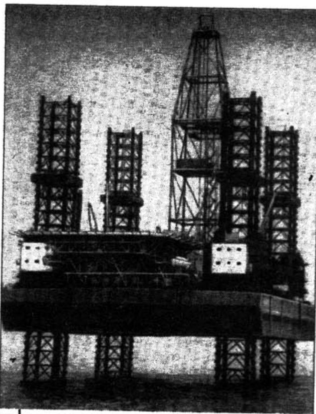
Розділ VIII
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО БІБЛІОТЕЧНУ СПРАВУ

Стаття 33. Відповідальність за порушення законодавства про бібліотечну справу

Особи, винні в порушенні законодавства про бібліотечну справу, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Президент України
Л.КУЧМА.

м.Київ,
27 січня 1995 року.

Продовжуючи тему

«У нас є всі підстави не скорочувати, а розвивати видобуток власних нафти й газу»

СВОГО часу «Голос України» опублікував статтю «Чим пахнуть нафта і газ України», що викликала чимало суперечок і відгуків фахівців. Сьогодні до розмови про енергетичні можливості України в цілому та перспективи Південного регіону підключився і голова Державного комітету з геології і використання надр Микола ГАВРИЛЕНКО.

— Миколо Мефодійовичу, на різних рівнях міцніє думка, що для розв'язання питання економічної безпеки України немає іншої можливості, як зайнятися пошуком і видобуванням власних енергоресурсів, насамперед нафти й газу. Прогнози підбадьорюють. Ви з ними згодні?

— До прогнозів завжди слід ставитися обачливо і виходити найліпше з реальності. В даному разі з того, що дала нам природа. В цьому плані не можна чекати на великі несподіванки й особливі сюрпризи. Бо сушу достатньо вивчено і за останні 30 років оцінка ресурсів тут не змінилася, можна з деякою впевненістю казати, що розвідано близько 1 мільярда 400 мільйонів тонн умовного палива. Нерозвідані запаси суші становлять приблизно 3 мільярди 600 мільйонів тонн. Резерв, як бачите, значний, але не сенсаційний.

Море тривалий час вивчали союзні відомства, тож серйозних прогнозних оцінок у нас просто нема. Врахуйте також, що донедавна не існувало чіткої межі економічної зони України. Звідси і різниця цифр, що їх називають. До кінця цього року ми сподіваємось одержати точніші дані, а поки що, за суб'єктивними висновками різних учених, запаси оцінюються від 1,5 до 8–9 мільярдів тонн умовного палива. На наш погляд, загалом по економічній зоні може йтися про 4 мільярди. Більш як половина нерозвіданих запасів припадає на шельф.

— У такому разі прокоментуйте, будь ласка, той факт, що за досить низької собівартості нашої вітчизняної вуглеводневої сировини видобуток її неухильно знижується.

— Звісно, ситуація абсурдна, хоча пояснення їй є. Та у нас є також усі підстави не скорочувати, а навпаки розвивати видобуток власних нафти й газу. З точки зору політики держави так і слід було б чинити, попри величезні складності перехідного періоду. Ми в змозі збільшити на вже відомих, розвіданих запасах видобуток нафти й газу з конденсатом у 2, а то навіть і в 3 рази. Тим самим економили б до 3 мільярдів доларів щорічно на закупівлі і створювали б робочі місця в Україні.

— Ще б пак, коли врахувати, що нам практично нічим покривати витрати на енергоносії!

— Правильно, ми не знайдемо в себе товарів на таку суму, не кажучи вже просто про гроші. Особисто мене не слід переконувати, що розвиток власного видобутку вигідний хоча б і тим, що це також імпульс до вдосконалення вітчизняного машинобудування, будівельної промисловості, ряду інших галузей. Та не тільки від самих геологів залежить розв'язання такого питання. Добру волю має проявити уряд і, очевидно, певну зацікавленість — наші підприємницькі структури, що міцнішають.

— А в чому конкретно бачите ви прояв такої доброї волі?

— Насамперед, треба відрегулювати ціни на нафту й газ, що їх видобувають у нас. Вони мають відповідати зарубіжним закупівельним цінам. Це дало б змогу розвиватися вітчизняній нафтогазовій промисловості. А то ж до останнього часу ціни на внутрішні енергоносії були в кілька разів нижчі від тих, що ми платили експортерам. По суті, фінансували розвідку та видобуток енергоресурсів в інших країнах.

Друге, що є неправильним, — встановлена надто висока рентна плата за видобуту тонну нафти або газу. Такої високої рентної плати немає ніде, крім країн Перської затоки. Але там умови роботи, характеристики родовищ зовсім інші. У нас має бути індивідуальний підхід до оцінки родовищ, відповідно до цього й плата за користування надрами. Що являє собою ця плата? Держава прагне забрати частину прибутку, який дається не в результаті комерційної діяльності підприємства, а природними властивостями родовища. Оскільки властивості ці різні, тож і визначати відрахування слід диференційовано. Інакше, «причесавши всіх під один гребінець», ризикуємо загнати нафтогазову промисловість у безвихідь.

— Реальні ціни, гнучке оподаткування — це швидше стимули, ніж резерви розвитку нафтогазовидобутку. Можна приймати дуже вигідні рішення, та якщо в технічному, організаційному плані все залишиться, як і раніше, розраховувати на успіх нема чого. Чи намічаються зміни технологій, методик пошуку й видобутку?

— Мені не хотілося б відповідати за тих, хто безпосередньо відає проблемами видобутку. Сподіваюсь, їм також буде надано можливість висловитися. Та в будь-якому разі необхідність організаційних, технологічних змін очевидна.

Розвідані запаси нафти, наприклад, становлять 150 мільйонів тонн, а геологічні запаси на цих родовищах — близько 940 мільйонів тонн. Розвіданими вважають запаси, що їх добувають за технологіями, закладеними давно, ще за часів Союзу. Вони вочевидь застаріли. Бо ж наука не стоїть на місці. Коефіцієнт видобутку у нас досі становить 15—20 відсотків, а на Заході — 50 відсотків і вище. Отож, лише за рахунок зміни технологій можна збільшити нашу ресурсну базу.

Проте слід знати, що задовольнити повністю свої потреби в нафті й газі Україна все одно не зможе. Добре, якщо за всіх старань вдасться вийти на рівень побутових потреб або половини загальних потреб. А для повної забезпеченості нам, очевидно, доведеться шукати держави зі сприятливим законодавством з доступу до надр і гарними перспективами нафтогазовидобутку, щоб укласти з ними договори на спільну розвідку й експлуатацію родовищ. Це можуть бути держави Середньої Азії в СНД, Перської затоки та Африки. Таку пропозицію вже подано урядові, і вважаємо, що років через п'ять, при збільшенні видобутку в себе та розробці доступних нам зарубіжних родовищ, нестачу енергоносіїв як чинника політичного й економічного тиску на Україну з будь-чийого боку буде виключено цілком.

— Цікавий поворот. А як же Південноукраїнський регіон з такою перспективною шельфовою зоною? Хіба на нього ставку не робите?

— В Азово-Чорноморському регіоні відкрито 10 родовищ. Розвідані запаси їх становлять 48 мільйонів тонн умовного палива. 4 з них введено до розроблення. Це здебільшого родовища газу і його цілком вистачило б для забезпечення Криму. Та добувають поки що лише 1,2 відсотка щороку від розвіданих запасів при світових показниках до 4%.

Вважається, що перспективніший континентальний схил, а наші технічні можливості не дають змоги бурити на глибинах води в 350—700 метрів. Такі технології є у іноземців. До того ж, роботи на морі дуже дорогі, тому без залучення інвестицій не обійтися. Якщо вдасться залучити такі сили, то в найближчі 3—4 роки можна розраховувати на великі газові і навіть нафтові відкриття. Ось тоді й казатимемо про видобуток цих запасів. Регіон здатний давати не менш як 15—20 мільйонів тонн умовного палива на рік. Тут дуже сприятливі кліматичні умови, отож можна не сумніватися в зацікавленості багатьох компаній.

— Свідченням привабливості цього регіону є те, що одна з іноземних компаній начебто вже вклала чималі кошти в сейсморозвідку. Повідомлення про це промайнули в українській пресі.

— Так, американській компанії «Вестерн Джеофізікл» сейсмічні роботи на всій території нашої економічної зони Чорного моря обійшлися в 12 мільйонів доларів. Та вони сподіваються вигідно продати свої геофізичні матеріали тим, хто потім вестиме розвідку на цих ділянках моря. Нам ці матеріали, згідно з договором, надаються безкоштовно.

Я зазначив би, що особливу вагу мають позитивні кроки, що їх недавно зроблено, в сфері економічної політики нашої держави. Це помітно змінює імідж України в світі. Інтерес до співробітництва стали виявляти такі великі компанії, як «Шелл», «Брітішгаз», «Трайтон» та інші.

— А чи ми свій інтерес при цьому враховуємо? Чи не станеться так, що, розчинивши широко двері перед іноземним капіталом, на поріг не впустимо свого підприємця з його поки що скромними фінансовими можливостями, та зате надійними патріотичними устремліннями?

— У всіх наших діях має бути розумний економічний розрахунок. Усе, що можемо робити самостійно, що здатні підтримати державу, слід використовувати повною мірою. Звісно, треба подбати про зайнятість наших робітників та завантаженість замовленнями наших підприємств. Та є загальносвітова практика розрахунку ризику вкладення капіталу й отримання прибутку, в тому числі й тією стороною, яка надає надра для користування. Гадаю, ми в змозі забезпечити свій інтерес.

У нас сьогодні немає необхідних сучасних технологій, немає і коштів їх купувати. Та мудрі японці мають рацію, коли кажуть, що, купуючи сьогоднішнє, ніколи не дотягнешся до завтрашнього. Наше завдання в тому, щоб залучити передові фірми до співпраці на якихось прийнятних для них і водночас вигідних для нас умовах.

Інша річ, що під час тендерів-конкурсів щодо придбання ліцензій на право вивчення та використання надр пріоритет надаватиметься вітчизняним компаніям. Нехай у них і досвіду, і можливостей менше, ми їх підтримуватимемо. Бо є ж і в нас дещо передове в науці, техніці, виробництві. А в поєднанні із західними досягненнями освоєння надр ефект може бути грандіозний. До речі, такі приклади є.

— Отже, є й привід для продовження нашої розмови. Дякую і — до нової зустрічі.

Взяла інтерв'ю Людмила МЕНЖУЛІНА.

... АЛЕ ЇХ МАЛО. А БУДЕ ЩЕ МЕНШЕ?

ЗА РАХУНОК власних родовищ Україна, як відомо, покриває приблизно 10 відсотків потреби у нафті і 20 — у газі.

Тож без імпорту енергоносіїв, принаймні у прогнозованому майбутньому, не обійтися. Проте зменшити залежність від зарубіжних поставок, а саме це передбачено національною програмою «Нафта і газ України до 2010 року», цілком реально. Однак нещодавно в Охтирці на розширеному засіданні правління акціонерного товариства «Укрнафта», на якому обговорено підсумки роботи за минулий період і накреслено завдання на 1995 рік, тон розмови був далекий від оптимістичного. Кілька цифр для порівняння: у 1991 році видобуто 4207 тисяч тонн нафти, минулого року — 3528 тисяч тонн, повільніше, але також «мінусує» галузь з газу: обсяги його видобутку становили відповідно 2897 та 2728 мільйонів кубометрів.

Одна з найважливіших базових галузей економіки переживає гостру кризу. Взяти хоча б матеріально- технічну базу наших промислів. Існуючі в світі технології дають можливість вилучити з надр нафти майже втричі більше, аніж вітчизняне обладнання. Що вже казати про науково-технічний прогрес, коли навіть основні виробничі фонди відтворювати дедалі важче. З 98 нині експлуатованих бурових установок 57 підлягають списанню за строками амортизації. А загалом половина нафтопромислового обладнання потребує нагальної заміни. Запаси сировини на діючих родовищах на дві третини вичерпано. Тільки інтенсивне ведення геолого-розвідувальних робіт з метою виявлення нових потужностей нафтоносних горизонтів здатне певною мірою компенсувати втрати від виснаження старих родовищ. Тим часом за шість останніх років обсяги пошуково-розвідувального буріння підприємствами «Укрнафти» впали з 113,8 тисячі кубометрів до 31,5 тисячі. Від Держкомгеології торік не прийнято до промислової розробки жодного родовища.

Основна причина такого становища як на сьогодні банальна — відсутність коштів. Здавалося б, ті, хто видобуває «чорне золото», стоїть біля витоків економічної могутності держави, повинні мати від неї режим найбільшого сприяння. А насправді, як образно висловився генеральний директор підприємства «Охтирканафтогаз» Роман Рапій, «ми почуваємося, мабуть, гірше, аніж жебраки на Хрещатику». І річ не лише в тому, що середня заробітна плата промислово- виробничого персоналу торік становила 2,2 млн. карбованців на місяць. Хибна, вважають нафтогазовидобувачі, сама практика взаємостосунків у галузі з бюджетом. Якщо донедавна держава, скажімо, повністю фінансувала бурові роботи, то тепер цей тягар перекладається на підприємства. Водночас їх душать непомірними податками. З нинішнього року до податку на прибуток додається рентний платіж. Але й цього фіскальному відомству замало — від ренти велено нараховувати також податок на добавлену вартість. А це означає, що дві третини зароблених коштів АТ «Укрнафта» має віддавати центру. Якщо додати сюди астрономічні суми несплачених споживачами за енергоносії боргів, то стурбованість акціонерів розвалом галузі аж ніяк не має вигляду надуманої.

Спеціалісти стверджують: дестабілізація геолого-розвідувальних робіт призведе до того, що найближчим часом видобуток нафти істотно зменшиться — приблизно на 1 мільйон тонн щороку. Принаймні, перші ознаки цього процесу зафіксовано вже у резолюції засідання, якою передбачено поки що незначне, та все-таки зменшення у 1995 році видобутку нафти і газу. Аби не допустити подальшого небажаного розвитку подій, правління АТ оприлюднило намір звернутися з відповідними клопотаннями до Президента України.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

І ЗАСУРМИВ третій Ангол, — велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип. І спалала вона на третину річок та на водні джерела. А ймення зорі тій Полин.

(Об'явлення Св. Івана Богослова).

НЕРВОВЕ НАПРУЖЕННЯ НЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ДОЗИ ОПРОМІНЕННЯ

Це трагічне сурміння ось уже майже дев'ять років з трепетним страхом слухає весь світ. Не скоро впаде на нього забуття. Хто тікає подалі від 30-кілометрової зони, хто залишається на самісінькій її призьбі, обробляє забруднену землю, принагідно лає владу, яка не може спромогтися не те що завезти чисті продукти до сільмагів, а й медикаменти не може настачити вдосталь. А горя від зірки Полин не зменшується. Навпаки, стає більше. І тепер уже ми точно знаємо, що нервове напруження не залежить

СОТНІ, тисячі сімей з зони обов'язкового відселення та з 30-кілометрової зони ЧАЕС ждуть відселення. І не рік чи два. Хто п'ятий, а хто майже дев'ять.

від дози опромінення. Не буду грішити, воно залежить і від нього. Але є ще надто багато й інших факторів, які, як ти Боже бачиш, здиблюють це нервове напруження до апогею. У чім же порятунок?

Серед багатьох законів України є один для тих, хто постраждав від Чорнобиля, а саме: «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС».

Паралельно згаданому закону є ще й ряд постанов, розпоряджень, які, згідно з логікою речей, мають його доповнювати.

Саме тут і потрібно зупинитися, оглянутися. А чи так воно насправді? На жаль, пробуксовує закон, і безліч паралельних йому постанов та розпоряджень.

Сотні, тисячі сімей з зони обов'язкового відселення та з 30-кілометрової зони ЧАЕС ждуть відселення. І не рік чи два. Хто п'ятий,а хто майже дев'ять.

Згідно з інформацією акціонерно-комерційного банку соціального розвитку для Комісії Верховної Ради з питань чорнобильської катастрофи, річний ліміт капітальних вкладень в сумі 1225,1 млрд. крб., установлений для спорудження об'єктів Чорнобильської програми, які фінансуються установами Укрсоцбанку, освоєний на 100,9 відсотка, а завдання по введенню в дію потужностей не виконані. Зокрема, у Рівненській області завдання по введенню житла та загальноосвітніх шкіл здійснено відповідно на 45 та 85 відсотків. Не забезпечили готовності житла для переселенців підрядні організації «Рівнеагробуду» — на 3,6 тис. кв. метрів, «Рівнебуду» — 3,96 тис. кв. метрів, управління будівництва Хмельницької АЕС на 1,6 тис. кв. метрів. У Вінницькій області завдання введення в дію житла виконано лише на 88,8 відсотка. Те саме в Житомирській, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Чернігівській областях.

Причиною такого стану є те, що протягом року (мається на увазі 1994) було несвоєчасне й неповне забезпечення будов необхідними коштами.

У згаданій інформації зазначається: «За станом на 01.01.1995 року заборгованість замовників по об'єктах Чорнобильської програми складає 240,0 млрд. крб., в тому числі по Київській області — 116,7 млрд. крб., Рівненській — 44,1 млрд. крб., Кіровоградській — 19,0 млрд. крб., Чернігівській — 17,6 млрд. крб., Житомирській — 16,3 млрд. крб., Волинській — 8,0 млрд. крб. та по Харківській — 3,3 млрд. крб.

У 1994 році не продовжено спорудження села Нова Вільча для переселенців з Поліського району. Був виділений Харківському облвиконкому ліміт капітальних вкладень в сумі 130,9 млрд. крб., а перераховано Мінчорнобилем усього 58,3 млрд. крб. До того ж 45,4 млрд. крб., тобто 77,9 відсотка перераховано в другому півріччі». Як результат, не введено 27 садиб загальною площею 2,5 тис. кв. метрів.

Отже, куди не кинь, скрізь клин.

Так, згідно з затвердженим переліком об'єктів на 1994 рік по Чернігівському облвиконкому передбачено спорудження 51 об'єкта, у тому числі 48 пускових. Однак не спромоглися ввести й десяти.

Як відомо, у 1990 році було прийнято рішення про відселення з Поліського району людей ще з вісімнадцяти населених пунктів, у тому числі з двох селищ міського типу, а саме: Поліського та Вільчі. Але ось п'ятий рік сидять на клунках ще 2,5 тисячі сімей. Крім згаданих ще й з сіл Грезля, Діброва, Денисовичі, Буда Варовицька, Жовтневе, Королівка, Котовське, Мартиновичі, Нова Марківка, новий Мир, Пухів, Стебли Тараси, Productовище, Фабриківка та Рудна Грезлівська. Особливо прикро, що серед невідселених сімей 1006 — сім'ї з однієї людини. Серед них багато колишніх фронтовиків. І дуже їм нині незатишно. Не раз мені розповідали мешканці Поліського, Вільчі, Діброви та й інших сіл, що їх граничне нервове напруження не від радіації, а від того, що доводиться у такій навіженій тривозі жити.

«ЯКЩО НАС не можна відселити, — говорили мені старенькі жіночки з Андріївки, Терехів та Лодижич (ці села у 30-кілометровій зоні), — то скажіть там у Верховній Раді, аби відмінили цю зону».

«Якщо нас не можна відселити, — говорили мені старенькі жіночки з Андріївки, Терехів та Лодижич (ці села у 30-кілометровій зоні), — то скажіть там у Верховній Раді, аби відмінили цю зону».

НЕ СЕКРЕТ, ніхто Зону не забезпечує чистими продуктами. Люди споживають те, що вирощують в КСП, на власних городах та у фермерських господарствах. Тут заборонено використовувати місцеві дрова. Але газифікація тут ще не здійснена.

Треба зазначити, що в 30-кілометровій зоні ще сотні сімей мешкають у селах Теремці, Паришів, Опачичі, Куповате, Городище, Іллінці, Рудня-Іллінецька. Вони сидять немовби на атомному Везувію, давно відвикли від нормальних умов життя. Та й зв'язок з рідними, які мешкають поза зоною, — справа-таки непроста.

У той же час необхідно розселити 610 сімей, які були евакуйовані ще у 1986 році з Чорнобильського району й досі мешкають по 2-3 сім'ї в будинках на одну сім'ю.

Після 1990 року в Поліському районі значно збільшилося молодих сімей. Їх також необхідно забезпечити житлом. Адже не їхня вина в тому, що сім'ї батьків не були своєчасно відселені.

Дев'ятий рік підряд нестримні хвилювання живуть у серцях мешканців сіл Рагівка, Шкнева, Стара Марківка, Військова, Максимовичі, Зелена Поляна, Червона Зірка, Млачівка, Нівецьке та Черемошня Поліського району, Потока, Федорівка та Болотня Іванківського, у яких необхідно переглянути статус — з наступним переведенням їх з зони посиленого радіоактивного контролю в зону гарантованого (добровільного) відселення.

Не секрет, ніхто Зону не забезпечує чистими продуктами. Люди споживають те, що вирощують в КСП, на власних городах та у фермерських господарствах. Тут заборонено використовувати місцеві дрова. Але газифікація тут ще не здійснена. Наприклад, у 1993 році в Чернігівській області в програмі будівництва було 36 об'єктів газифікації, у 1994 — 32, на 1995 рік Мінчорнобиль включив усього 13 об'єктів. Щодо водопостачання, така ж картина. З 18 стало 10, а на поточний рік лише 6.

Зменшуються обсяги газифікації та водопостачання і в Київській області. Зокрема, це стосується Іванківського району, який тулиться до колючого дроту 30-кілометрової зони ЧАЕС.

В згаданому районі уже газифіковано значну кількість населених пунктів, тобто мається близько 430 км газопроводу та 230 кілометрів водопостачання. Реально, виникає запитання: хто буде обслуговувати газо- і водопроводи і чим. Якщо спеціалістів можна підібрати з місцевого населення, то зі спеціальною технікою (тракторами, екскаваторами, автомобілями, газозварювальними агрегатами) — проблема. Без цього, однозначно, газо- та водопроводи довго не працюватимуть.

Невже буде затишно в оселях трудівників селища Іванків, сіл Оране та Шпилі Іванківського району, де призупинено спорудження приміщень шкіл, в селах Володарка та Залішани Поліського району.

Та хіба лише школи. У цілому ряді населених пунктів не завершено будівництво фельдшерсько-акушерських пунктів. Усе це, звичайно, створює додаткове напруження, ставить людей у безвихідь. Такий стан, як і радіація, не додає здоров'я.

Відверто кажучи, не хотів би, щоби ті, хто читає ці рядки, ставав у позу опонента. Чорнобиль — це горе, причім таке горе, яке не перебороти, відокремившись від держави, від світового співтовариства. На це сподіваються тисячі потерпілих від катастрофи. Сподіваються, але й самі не гають часу. Будують житло, рекультивовують землю. Прагнуть якось самостійно справитися з бідою. Але без суттєвої допомоги держави таки не обійтися.

Тісно спілкуючись з виборцями, вкотре переконуюся, що нервове напруження потерпілих залежить від зневір'я. Нам, передусім, потрібна віра. Віра, що йде від держави. А точніше, від Мінчорнобиля та обласних Рад.

Іван КІРІМОВ,
журналіст, народний депутат України, в/о № 218.

Спорт

У БОЛГАРІЇ, І НЕ ТІЛЬКИ

ЯК ВІДОМО, на двотижневому навчально-тренувальному зборі до другого кола національного чемпіонату неподалік столиці цієї країни перебували гравці СК «Миколаїв», а повернувшись додому, включилися у традиційний турнір пам'яті академіка М. Александрова.

Наш кореспондент зустрівся і мав розмову з цього приводу з головним тренером команди Євгеном КУЧЕРЕВСЬКИМ:

— Знаєте, що це був приємний подарунок, необхідний у плані підготовки до другого кола, то й говорити зайве. Організований він був з ініціативи голови Миколаївської міськради Олександра Бердникова. До його честі сказано, що футбол, проблеми нашої команди він постійно тримає у голові. За це йому, користуючись нагодою, щиро дякує весь колектив.

— Зараз на підготовчому етапі ви зібрали більше трьох десятків футболістів. У болгарському Саманові були не всі?

— Зрозуміло, що ні. Їздило 23 гравці. Ті, хто залишився, тренувався тут під керівництвом Владлена Науменка.

— Розкажіть, будь ласка, про умови перебування.

— Район міста Саманова — це середньогір'я, 1700 — 1800 метрів над рівнем моря. Проживали у туристичному комплексі. Були майже повністю відірвані від зовнішнього світу: ні радіо, ні телебачення не було. Погода була хороша, сніжна, клімат — відмінний.

— Яке завдання ставилося перед гравцями на цю двотижневу вилазку у гори?

— Фізичне загартування. Подібні збори у горах практикуються командами вже давно. Тут добре дихається, є можливість навантаження футболістів фізично з перспективою майбутніх тактико-фізичних дій на полі. Але два тижні пройшли без ігор, в цьому прикрість, хоча про вправи з м'ячем ми теж не забули. Я вдячний усім гравцям за роботу в горах. Вважаю, що вона неодмінно окупиться сторицею.

В морально-психологічному плані теж є кроки у бік поліпшення — це згуртованість, дружелюбність у ставленні один до одного.

Проте хочу сказати і ось що: якщо відносно фізпідготовки у мене ні до кого з гравців практично немає претензій, то це ще не означає, що вони у всіх відношеннях готові до бою. Ні, я прихильник того, щоб людей дивитися безпосередньо у ділі, а потім уже робити відповідні висновки й оцінки. От, скажімо, у нас у складі є зараз відомі гравці — Спицин, Пучков, Чмерук, Ковач, Яловський. Проте я у своїй роботі керуюсь одним принципом і давно: на полі грають у футбол не прізвища, а люди.

— І такою перевіркою став традиційний турнір пам'яті академіка Александрова?..

— Так, участь брало 10 команд: ми — двома складами, запорізькі «Торпедо» і «Металург», «Кривбас», «Поліграфтехніка» (Олександрія), «Хімік» (Житомир), «Кремінь», «Зірка-Нібас» (Кіровоград) і юніорна збірна України. І ми стали переможцями.

— А тепер конкретно: хто пішов з команди і хто новобранці?

— Люди йшли від нас з різних причин. Залишили клуб Баркалов, Андрійко, Запишний, Журавленко, Бурименко. Петруня поїхав у Камишин.

Про новачків. Нам зовсім недавно пропонували пару гравців з Києва, проте нестача грошей не дає змоги їх придбати. Справу з Алексієнком ми з киянами уладнали, він залишається у нас. Про інших я вже сказав.

Микола БАРАНОВ.

Геннадій ЛИСЕНЧУК:

«УСЕ МАЄ ВИРІШУВАТИ ЗАКОН»

ЧЕРЕЗ кілька днів поновляться ігри футбольного чемпіонату країни. Думками про долю українського футболу, про те, як поліпшити його життя, ділиться відомий фахівець, президент Федерації мініфутболу України, завідуючий кафедрою футболу Українського державного університету фізичного виховання і спорту, кандидат педагогічних наук, майстер спорту Геннадій ЛИСЕНЧУК:

— Насамперед треба зробити так, щоб футбольний закон був однаковим для всіх, а не все щоб вирішувалося в закулісних іграх. Тому всі повинні перебувати в рівних умовах: і команди вищої ліги, і учасники першості серед колективів фізкультури. Справедливо слід розв'язувати питання про переходи, про перенос матчів. Необхідно викорінювати практику, коли правила переписуються на догоду якійсь команді чи навздогін за якоюсь подією. Ось де потрібно навести порядок.

На часі зайнятися й тією стороною нашого улюбленого виду спорту, яка стосується сумнівних ігор. Про них усі знають, та всі роблять вигляд, немов це таємниця. Зрозуміло, тут не обійтися без підтримки новоствореної асоціації футбольних арбітрів. Гадаю, є шляхи для того, щоб зацікавити суддів ставитися чесно до виконання обов'язків.

Ще одне. Необхідно поновити контроль за навчально-методичною роботою в командах майстрів, про що в Україні вже давно забули. Футболісти залишаються, по суті, нетренованими, а корінь зла намагаються шукати у недостатній насиченості календаря або ще чомусь.

Нині багато розмов ведеться про те, яким бути нашому футболові, любительським чи справжнім? Україна все ж стоїть на порозі введення професіоналізму. Чи готові ми до зламу любительської психології? Зрозуміло, що повинні орієнтуватися не на Росію, а на провідні футбольні держави Європи та світу. Хоча і з північним сусідом слід знаходити спільну мову.

В українського футболу останнім часом з'явилися ділові партнери, солідні друзі. Але це коло може значно розширитись, якщо люди бізнесу переконаються, що Федерація футболу України — надійний партнер, у своїй роботі керується виключно законами...

Стекла всех видов к автомобилям!

Стекла к автомобилям ЗИЛ-4332, ВАЗ 2101, 2121, 2108, ГАЗ 24, 3307, Москвич 2141, ИЖ 2126, РАФ, УАЗ 452, 469, ПАЗ 3205.

Теперь это не проблема!!!

Стекла бокового и заднего остекления. Стекла задние электрообогреваемые

тел. 8-044-264-95-39, 264-74-70
факс 264-24-05

КОМБІ Мы делаем только то, что делаем лучше других

ЭЛИТАН Мори — Каштановый
Блонд Виктория — Осветлитель волос
ЭЛИТАН Импала — Русый
ПАНТЕР — Черный
ЭЛИТАН Гелла — Красного дерева

Фирма "Комби"
254211, г. Киев,
ул. Лайоша Гавро, 10
Служба сбыта
(044) 418-9860

ЦУМ • Украина • Дом Подарков
Детский Мир • Киевский Сувенир

Роменское обувно-швейное предприятие «ТАЛАН»
крупнейший производитель в Украине индивидуальных средств защиты рабочих

ПРОИЗВОДИТ И РЕАЛИЗУЕТ
рабочую обувь и одежду

Преимущества продукции:
высокое качество;
цены производителя
(и ниже, чем у конкурентов);
гарантированная поставка
покупателю всего комплекта средств защиты рабочих.
По желанию клиента доставка средствами предприятия.
г. Ромны, ул. Тельмана, 24.
Факс (05448) 3-15-70.
Тел.: 3-18-05; 3-25-38; 3-15-32.

Предприятие реализует глубинные насосы ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
со склада в Буче и на заказ
(50 моделей, станции управления, спецпровод)
Тел. в Киеве (044) 442-09-91.
Тел. в Буче (04497) 52-402.

Звоните нашим региональным представителям:
- Одесская область, Балта: (04866) 21-969,
- Днепропетровск: (0562) 27-92-64,
- Черновицкая область, Новоселица: (03733) 20-649, 22- 371.

Продолжаем формировать сеть дилеров.

Автосалон «HYUNDAI»
Гарантия – 1 год

Равный среди лучших, но дешевле многих

г. Киев, ул. Горького, 48,
тел. (044) 227-21-42;
г. Одесса, тел. 25-13-60.

Недорога та надійна техніка збереже Ваш час і зусилля!

Комп'ютери будь-яких конфігурацій, комплектуючі, необмежений вибір принтерів, витратні матеріали, копіювальна техніка, сканери, модеми, різноманітні аксесуари і багато іншого - все це в одній фірмі!

386SX40-1-40-1.44-mSVGA256........................$473
386DX40-4-210-1.2-1.44-SVGA512 0.28....$891
486SLC33-4-420-1.2-1.44-SVGA512 0.28...$969
486SLC2-50-2-210-1.44-SVGA512 0.39......$744
486DLC40-4-210-1.44-SVGA512 0.39.........$857

EPSON LQ 100 (A4,167-200zn/s,360x360dpi)........$236
LJ 4P (A4,4str/min,600dpi,2Mb RAM)...............$1095
DESKJET 560C(A4,3-7str/min,600x300dpi,color)...$760

Тел. (044) 417-81-60 , Факс 417-71-57

ГАРАНТІЯ 6 МІСЯЦІВ

• EPSON • SAMSUNG • PANASONIC • HEWLETT PACKARD • INTEL • IBM • QUANTUM •

ВНИМАНИЕ!!!
Продаем со склада в Киеве по ценам ниже рыночных:
- — шины автомобильные производства Бобруйского шинного завода (Беларусь) для ГАЗ-53, КамАЗ, ЗИЛ, ЛАЗ, ЛИАЗ, сельхозприцепов;
- — двигатели ГАЗ-53.

Факс: (044) 265-44-94.
Тел.: 265-27-36, 264-22-97.

Производственная фирма изготовит из полиэтилена: пленку рукавную шириной до 1500 мм, пакеты хозяйственные, обложки для тетрадей, мешки и вкладыши транспортные, пробку винную, коньячную, шампанскую, крышку на стеклобанки емкостью 0,5 — 3 л.
г.Рубежное Луганской обл., ул. Ленина, 4.
Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»: (06453) 5-21-61, 7-68-57, 5-14-71;
тел./факс 7-63-85.

УГОЛЬ
– поставка в короткий срок

марок: АК, АС, АШ, АМ, АКО;
другие марки под заказ.

Реализуем со склада транспортерную ленту.
Тел./факс. (0562) 47-28-33;
Телефоны: 46-94-38, 46-54-76.

Приглашаем к сотрудничеству предприятия, организации, финансовые структуры!

Днепропетровский ПРИВАТБАНК осуществляет все виды операций на Украинской Межбанковской Валютной Бирже (УМВБ).

ПРИВАТБАНК
установил следующие тарифы по биржевым операциям:
– при покупке размер комиссионных составляет 0,3 %

– при продаже Приватбанк комиссионные не взимает!

Дополнительные услуги:
– заключение долгосрочного договора по биржевым операциям;
– отсрочка платежа карбованцевого покрытия за купленную валюту при условии перечисления клиентом залоговой суммы, которая оговаривается в договоре;
– ускоренные расчеты по итогам торгов (проплата купленной валюты, либо ее карбованцевого эквивалента в день торгов).

Телефоны в Днепропетровске: (0562) 79-04-33, 79-04-35.
Справочная служба: (0562) 79-00-00

Обращайтесь в Приватбанк!

ПРИВАТБАНК
КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК

У номер!

• *Вашингтон*

Пильна увага до національної безпеки

В Посольстві України у Вашингтоні відбувся семінар, присвячений проблемам наступного розширення НАТО, створення надійної системи безпеки та стабільності в Європі. В його роботі взяли участь представники Ради національної безпеки США, Пентагону, науково-дослідної корпорації Ренд, провідні американські політологи та журналісти.

У своєму виступі Посол України в США Юрій Щербак підкреслив, що Україна з розумінням ставиться до прагнення ряду країн Центральної та Східної Європи стати членами НАТО, але мають бути забезпечені інтереси її національної безпеки. Важливо, щоб внаслідок процесу розширення НАТО Європа не опинилася в ситуації часів «холодної війни», а на західному кордоні України не було зведено новий «Берлінський мур».

• *Вільнюс*

Образи залиште у минулому

Президент Литви Альгірдас Бразаускас вирушив з триденним офіційним візитом до Ізраїлю. Головна мета візиту, сказав він, — «встановлення, нарешті, нормальних, доброзичливих відносин між двома країнами, усунення непорозумінь та образ між народами, залишених трагічним минулим, налагодження взаємовигідного співробітництва». Президент зазначив, що євреї, які становили майже 7 відсотків населення Литви, в період гітлерівської окупації були по-звірячому знищені. У їх геноциді брала участь і частина литовців — прислужників фашистів.

• *Делі*

Космічні конкуренти

Регіональний космічний центр для країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону буде створено в Індії. Рішення про це прийнято науково-технічним підкомітетом Комітету ООН з використання космічного простору у мирних цілях. За планами ООН, на території Індії планується створити міжнародний науковий центр, який займеться здійсненням програм розвитку співробітництва країн регіону в галузі досліджень навколоземного простору, обміном найновішими технологіями.

• *Баку*

Мурувати й руйнувати?

Підсумки семирічного вірмено-азербайджанського протистояння підбито в розповсюдженій заяві МЗС Азербайджану. У документі вперше відзначено: «Роки війни показали, що ніщо не може підірвати рішучість азербайджанського народу визволити окуповані землі, його волю зберегти незалежність, суверенітет і територіальну цілісність своєї держави». Разом з тим у заяві підкреслюється відданість керівництва Азербайджану принципам мирного врегулювання конфлікту в Нагірному Карабаху.

На знімку: перед початком весняних польових робіт жителі Нагірного Карабаху прибирають з полів «урожай війни».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Україна *опинилася перед ситуацією побудови реальної незалежності в умовах домінування Росії. Воно виявляється у військовій, політичній, економічній сферах, що не дає змоги будувати неконфліктну взаємодію старими методами. Потрібна інша стратегія, яка має змінити поїздки Президента в пошуку поступок Росії.*

Із досьє «ГУ»

Георгій ПОЧЕПЦОВ, професор Інституту міжнародних відносин Київського університету імені Тараса Шевченка, генеральний директор Українського інституту миру, конфліктів та прав людини.

ПОТРІБНА НОВА СТРАТЕГІЯ. НЕКОНФЛІКТНА

Ми переконалися: Росія зсуватиметься в бік жорстких стратегій. Україна повинна це врахувати. В Україні практично не вивчається сучасна Росія. Ми майже не знаємо, як приймаються рішення в Росії, хто і як розробляє альтернативні їм, які структури при цьому виявляються головними, яким аналітичним центрам надається перевага, які взаємозалежність і взаємовплив різних політичних сил, хто з головних дійових осіб і чому виступає «проти» України, хто і чому «за». Цілком відсутній аналіз діяльності політичних лідерів як особистостей. Таку роботу стосовно Росії провадять, приміром, в США. Там здійснюють грунтовний аналіз розстановки політичних сил в Росії, прогнози щодо їхньої поведінки у різних ситуаціях. Ми ж залишаємося швидше на побутовому рівні сприйняття нашого найближчого сусіда. Цікаво, що Росія активно вносить нашу країну як об'єкт аналізу для своїх стратегічних розробок. Досить сказати, що Рада із зовнішньої політики, а це досить елітарне наукове об'єднання кращих умів Росії, часто звертається до України у своєму програмному документі «Стратегія для Росії-2». До речі, недавно Російський інститут стратегічних досліджень видав збірку «Україна: вектор змін».

Не використовуємо ми і такий потужний засіб, як формування громадської думки сусідньої країни через пресу, радіо, телебачення. Їх, спрямованих на російського громадянина, ми взагалі не маємо, як, до речі, і на інші країни. Де англомовні часописи і газети України? Світ не знайомий з точкою зору України, бо у західних інформаційних потоках представлено лише позицію Росії з усіх питань, і зокрема з приводу Чорноморського флоту, і з проблем Криму. А не марно ж кажуть, що вислухавши лише одну сторону, не вислухати нікого...

Основним елементом переговорної стратегії є два класи елементів: інтереси й альтернативи. Які інтереси тієї й іншої сторони, як вони ранжовані? До інтересів Росії належить, хоч би як ми опиралися цьому, стабілізація ситуації в Україні. У доповіді «Стратегія для Росії-2» сказано: «Ситуація в Україні (але не сама Україна) становить нині найсерйозніший зовнішній виклик безпеці і внутрішній стабільності Росії. Деградація економіки, внутрішні конфлікти загрожують масовою міграцією, технотронними катастрофами, втратою контролю над ядерною зброєю, над арсеналами звичайних озброєнь». Маючи спільні інтереси Росії й України навіть на цьому рівні, слід максимально їх використовувати і поширювати.

Взаєморозумінню сприяє також єдина інтерпретація конфліктних ситуацій. Водночас ми не намагаємося стати на точку зору Росії, щоб зрозуміти її дії.

По-перше: необхідно створити дослідні групи з різних напрямів (військових, політичних, економічних), що в майбутньому об'єднаються в Інститут Росії, які допомогли б відповісти на питання, як і хто приймає рішення, що є спільного та що — різного в інтересах Росії й України, які є альтернативи тих чи тих рішень.

Далі потрібно нарощувати потенціал інформованості про Україну як Росії, так і світового співтовариства; належить завчасу передбачати будь-яку можливість конфліктних ситуацій з Росією, що дасть змогу сповільнити перехід до силових розв'язань проблеми.

І, нарешті, варто шукати своїх союзників серед держав СНД, активно спиратися на їхню підтримку, ніколи не виступати окремо; робити те саме серед країн колишнього соцтабору, з якими можливе проведення спільної політики. Без союзників на цьому шляху Україні буде дуже важко, бо неминуче Росія періодично виявлятиме елементи того чи іншого ступеня «агресивної» поведінки, бо сама перебуває у нестабільному становищі.

Росія — наш неуникний сусід, пов'язаний з нами історично, культурно, геополітично, і від України залежить, ким буде цей сусід — другом, ворогом чи союзником.

Георгій ПОЧЕПЦОВ.

ЧЕРЕЗ ВІКИ, ЧЕРЕЗ РОКИ

Він і досі вражає своєю величчю та красою, — символ релігійного життя Болгарії — собор Олександра Невського. Десятиліття стоїть цей неземний витвір мистецтва, затишно гармонуючи з сучасними архітектурними спорудами. Златоверхі куполи храму православної могутності привертають погляди не лише віруючих і туристів в Софії. Вони, немовби виклик численним релігійним угрупованням і сектам, що з'явилися під час проголошення свободи віросповідань.

У лютому *в столиці Казахстану Алмати набрало чинності тимчасове положення про особливий порядок перебування у місті громадян, які постійно мешкають за межами Казахстану.*

Тетяна КОСТІНА, «Голос України» (з Алмати)

Гостю — шана і... облік

Приводом до цього став аналіз оперативної обстановки, який показав, що на криміногенний стан впливає нерегульований потік осіб, які не завжди приїздять з добрими намірами.

Так, 340 злочинів торік скоєно громадянами СНД, 380 зловмисників затримано. Додамо до цього ввезення наркотиків і зброї. Особливий порядок передбачає реєстраційний облік, якому підлягають усі прибулі в Алмати більш як на одну добу: у відрядження, відпустку, в гості, на лікування, для занять комерційною та іншою діяльністю за місцем тимчасового проживання. Облік здійснюватимуть керівники житлово-експлуатаційних підприємств, коменданти гуртожитків, адміністрації готелів, санаторіїв.

Слід зазначити, що коли гість скоїть правопорушення, його реєстрацію анулюють. Не підлягають реєстрації ті громадяни, у яких немає паспорта чи посвідчення особи. Залишити столицю вони матимуть протягом доби. А за реєстрацію доведеться платити мито, що дорівнює 5% мінімальної заробітної платні, ну а штраф за спробу уникнути реєстрації дорівнюватиме 10% від мінімальної зарплати. От тільки цікаво, якої країни?

Підтримати малих.Капіталістів

Українські *підприємці візьмуть участь у черговому Міжнародному форумі «Європартнеріат-95», який відбудеться 18—23 березня в Дортмунді (Німеччина). Програма Європейського Союзу «Європартнеріат» спрямована, насамперед, на підтримку малого та середнього приватного бізнесу.*

Комісія Європейського Союзу уповноважила Торговопромислову палату України представляти інтереси «Європартнеріату» в Україні.

— Це діловий захід, — прокоментував майбутню подію віце-президент ТПП Віктор Яновський. — Його мета — допомогти підприємцям Європейських країн у пошуку заінтересованих і надійних партнерів. Зокрема, 40 відсотків переговорів, проведених під час форумів (а проходять вони двічі на рік), закінчуються підписанням взаємовигідних контрактів.

У форумі в Дортмунді візьмуть участь 371 німецька фірма та майже дві тисячі компаній із Західної, Центральної та Східної Європи, Середземномор'я та країн СНД.

Леся ДУБОВА.

Алло, Анкара!..

Гостювати будемо. Але гостинністю не зловживатимемо

НА ТЕЛЕФОННИЙ дзвінок в Анкарі відповів Надзвичайний і Повноважний Посол України в Туреччині Ігор ТУРЯНСЬКИЙ.

— Ігоре Мефодійовичу, які з останніх подій, пов'язані з діяльністю посольства в Туреччині, ви могли б визначити, як найважливіші?

— Переговори заступника міністра юстиції України Сюзанни Станік з турецькими колегами. Вони давно вже назрівали у зв'язку з тим, що деякі наші співвітчизники, які прибувають до цієї країни, поводяться тут ще гірше, ніж удома. Оскільки між нашими країнами ще не укладено угоди про правову допомогу з кримінальних і цивільних питань, то справитися з такими «гостями» не в змозі навіть турецька поліція.

Але «гуляти» їм залишилося недовго: за два-три місяці угода буде підготовлена.

І ще новина — приємна: траспортники України і Туреччини домовляються про залізничне сполучення. Воно діятиме або через Румунію і Болгарію, або здійснюватиметься паромом. Гостям з добрими намірами в Туреччині завжди раді.

З послом розмовляла Валентина ПИСАНСЬКА.

Афганістан: омолодження війни

АФГАНСЬКА війна цікавила сильних світу цього протягом минулого десятиліття, коли там перебував радянський військовий контингент і доки лідери однієї з частин біполярного світу могли використовувати цей факт як доказ «кровожерливості московського комуністичного режиму».

Після виведення військ Радянського Союзу й падіння уряду Наджибулли інтерес до регіону зменшився. Афганців залишили тихо вбивати себе в громадянській війні. Рутина афганської ситуації набридла настільки, що спостерігачі (тільки не спецслужби) прогавили появу в країні третьої сили — молодіжного ісламського руху «Талібан», яке цими днями заявило про себе не поклонами й молитвами, а вправністю у веденні бойових дій.

Кому випало у молодому віці за казенний рахунок подорожувати курними дорогами Афганістану, оглядати потріпані війною пам'ятки столиці країни — Кабула, той, мабуть, пригадає вулиці поблизу Кабульського університету. На відміну від більшості навчальних закладів цієї держави тут навчалися разом юнаки й дівчата. Університет був закладом світським, тому студентки відвідували його без традиційної для цих країв паранджі.

Радянські солдати, забувши про всі перестороги, висувалися з люків БТРів і танків, щоб краще роздивитися східних красунь, привітати їх помахом руки чи кількома словами на дарі. Головне те, що дівчата реагували адекватно, а місцеві юнаки-студенти не влаштовували сцен ревнощів.

Хай не дивує читачів ліричний відступ у такому сумному контексті. Ці, на перший погляд, відсторонені спостереження, як на мене, допоможуть відповісти на багато складних запитань, що їх спричинили «таліби». А саме, що рухає молодими воїнами, хто навчив їх вправно тримати в руках зброю й перемагати, врешті, яка доля чекає країну після появи нової сили?

Більшість з нових радикалів, керує якими мулла Мамур Джа, здобули освіту в пакистанських ісламських школах чи інших навчальних закладах в Афганістані. Вони називають себе «дітьми Аллаха», хоча скоріше їх можна назвати дітьми війни: їхнє свідоме життя пройшло під артилерійські канонади. Сьогоднішні «таліби» — це вчорашні кабульські, кундузькі, кандагарські хлопчаки, які протягом десяти років спілкувалися з радянськими солдатами, через них ознайомилися з європейськими традиціями, вийшовши за межі східних уявлень про світ. До того ж, прокомуністичний режим намагався побудувати в країні лад з елементами світськими. Ось чому дівчата поблизу Кабульського університету не ховали свого обличчя під паранджу. Тому їхні парубки завзято воюють нині як проти затятого фундаменталіста прем'єр-міністра Г.Хекматіара, так і проти поміркованих Президента Афганістану Б.Раббані й лідера місцевих узбеків Р.Дустума. Військо «талібів» чисельністю понад 25 тисяч чоловік оснащене сучасною зброєю, а це — 200 танків і десяток винищувачів. Є у них і радянська зброя, володіти якою їхні командири могли навчитися на території колишнього СРСР.

Дипломати стверджують, що молодих визволителів Афганістану підтримує Пакистан, де, до речі, прем'єр-міністр — жінка. Таке зауваження важливе з огляду на тезу про світські вподобання «дітей Аллаха». Водночас Ісламабад спростовує твердження про підтримку «талібів» натякаючи на Саудівську Аравію. В одному аналітики одностайні: «Талібан» має підтримку стомленого війною населення. У цьому ряді чинників, які можуть впливати на думки й дії молодого покоління афганців, не слід забувати й про останнього лідера ДРА Наджибуллу, який близько трьох років перебуває на території представництва ООН у Кабулі.

Ситуація в Афганістані змінюється мало не щодня. Нещодавно «таліби» захопили провінцію Логар, дев'яту із тридцяти афганських провінцій. Представники радикалів однозначно заявили, що їхньою метою є Кабул і повне визволення Афганістану від моджахедів, яких вони називають «зрадниками». Молоді патріоти добре знають давню афганську приказку:

хто володіє Кабулом,
той володіє країною.

Водночас «таліби» заявляють, що не протистоять миротворчим зусиллям ООН. Це теж підтверджує відмінність поглядів цієї групи від поглядів старших віком керівників держави, що вели між собою громадянську війну й ненадто прислухалися до думки світового співтовариства.

Як відреагували на появу третьої сили в країні вже згадувані лідери країни: Президент Б.Раббані, прем'єр-міністр Г.Хекматіар та генерал Р. Дустум? Останній заявив про наміри створити незалежну державу, якщо загони студентського ісламського руху атакують позиції, що їх займають його військa. Формування Р.Дустума традиційно утримували під своїм контролем частину провінцій на півночі Афганістану. У зв'язку з цим спостерігачі знову заговорили про можливість розпаду держави на кілька незалежних провінцій.

Щодо Г.Хекматіара, то його загонам поки що перепало якнайбільше від вправних вояків з «Талібану». Він заклопотаний лише тим, як стримати цей натиск і не дати муллі Мамур Джі змовитися з давнім ворогом прем'єра — Президентом Б.Раббані. Той, у свою чергу, готується до захисту Кабула, якщо не вдасться зав'язати довгий переговорний процес з «дітьми Аллаха», і в такий спосіб ще втриматися при владі. Прагнення останньої привело на політично-військову сцену Афганістану нову силу, яка омолодила багаторічну війну й не дала народові країни жодних надій на мир, бо поки що «таліби» не заявляли про наміри ділити з кимось майбутню перемогу. Десятиріччя військового протистояння в Афганістані підтвердили, що мир у країну прийде з коаліційною владою.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Політики! Будьте чесні!

КІЛЬКА політичних діячів Франції мають постати перед судом за звинуваченнями — від шахрайства й хабарництва до незаконного фінансування компаній.

За скандалами, що розгорілися у верхах Франції, нинішня передвиборна кампанія побила, здається, всі рекорди. Недавно бушували пристрасті навколо відставки трьох корумпованих міністрів із Кабінету прем'єра Едуарда Балладюра — головного претендента на посаду президента, ще не оговталися французи й від розколу Об'єднання на підтримку республіки (ОПР), що на всіх попередніх виборах виступало як монолітна партія. А тепер має аж двох потужних кандидатів: згадуваного Балладюра і мера Парижа Жака Ширака. І ось нові сенсації.

До списку обвинувачених увійшли Мішель Нуар — мер Ліона, Анрі Емманюелі — лідер Соціалістичної партії, що мала намір висунути його в кандидати на президентське крісло, Бернар Тапі — колишній знаменитий футболіст, який став політиком, Патрік Пуавр д'Арвор — відомий телевізійний коментатор. І це — на додаток до трьох скинутих міністрів, 10 мерів, парламентаріїв від усіх. великих партій та кількох бізнесменів, що досі перебувають під слідством за підозрою в корупції та інших незаконних махінаціях.

Якщо декотрих політиків звинувачують у незаконному власному збагаченні, то переважну більшість — все-таки у фінансуванні політичних партій через відрахування суспільних коштів, фіктивні консультативні послуги, фальшиві накладні.

Основним претендентам на посаду президента Франції поки що вдається уникати гучних скандалів. Опитування громадської думки свідчать, що більшість виборців не звинувачують, наприклад, Едуарда Балладюра у корупції і поважають його за те, що він не заважає правосуддю притягувати до відповідальності порушників закону з Кабінету міністрів. Але навіть помічники прем'єра не переконані у тому, що фортуна не відвернеться від Балладюра в майбутньому.

Але не дуже міцна позиція й у другого головного претендента на посаду президента Франції мера Парижа Жака Ширака. Йому вже довелося погодитися на відставку свого радника Мішеля Россіна, якого звинуватили в отриманні незаконних коштів на користь партії. Сам Ширак у телевізійному інтерв'ю заявив, що цей та інші інциденти спровоковані його противниками на виборах. Це підтверджують і слідчі та журналісти, які зізнаються, що отримали компрометуючі матеріали з анонімних джерел тоді, коли розпочалася передвиборна кампанія.

Скандали, пов'язані з шахрайством серед політичної еліти, великою мірою дестабілізують передвиборну кампанію, порушують розкладку сил. Несподівані шанси на перемогу, зокрема, отримав радикально правий політик Філіпп де Вільєр, який прославився на боротьбі з корупцією у верхах. Якщо проводити аналогію, наприклад, з виборами президента Білорусі, можна пригадати, що такий імідж допоміг здобути перемогу Олександрові Лукашенку. Щодо Філіппа де Вільєра, то він погрожує новими викриттями. І є підстави очікувати, що вони будуть, бо де Вільєр тісно пов'язаний з колишнім суддею Тьєрі Жан-Пьєром, який незадовго до того, як його було усунено від справ, розкрив справу про незаконне фінансування правлячої Соціалістичної партії.

Чи вдасться претендентам вистояти під час передвиборної кампанії, і, якщо не здобути перемогу, то хоча б зберегти своє добре ім'я, поки що невідомо. Щодо їхніх виборців, то їх сьогодні втішає тільки одне: добре, що президентські вибори бувають тільки раз на сім років.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Сановні пізнають себе

У РОСІЇ з'явився політичний телевізійний театр ляльок. Є такий і в Англії, і у Франції, навіть у колишній соціалістичній Угорщині був. Та й в Росії цей театр розігрував політичні пародії на сановних вельмож.

Ідею створення телевізійної передачі, в якій брали б участь ляльки, дуже схожі на нинішніх відомих політичних лідерів, запропонував Василь Григор'єв, котрий нині живе у Франції. Керівники НТВ зацікавилися, і 19 грудня 1993 року було показано першу передачу. Режисер передачі «Ляльки» — Василь Пічул, відомий за фільмами «Маленька Віра» та «У місті Сочі — темні ночі». Ляльки виготовлено у Франції — кожна обійшлася в шість з лишком тисяч доларів. Навчався у Франції й художник передачі Андрій Дроздов. Сюжети «Ляльок» алегоричні — протягом п'ятнадцяти хвилин гумові копії російських політиків розігрують різноманітні сцени з «Маленьких трагедій» О. Пушкіна, «Героя нашого часу» М. Лермонтова або «Тисячі й однієї ночі».

На знімку: фрагмент передачі «Ляльки» за сюжетом «Маленьких трагедій» О.С. Пушкіна.

Фото Анатолія МОРКОВКІНА (ІТАР-ТАРС).

Грались й розбагатіли

Троє англійських підлітків знайшли скарб, закопаний на березі каналу Лідс-Ліверпуль поблизу міста Саутпорт на південному сході країни. Щасливчики збиралися викопати собі землянку для того, щоб «погратися у війну». Проте зовсім несподівано в землі стали попадатися великі монети....

Невдовзі лопати натикнулися на щось тверде — із землі було вилучено обгорнуту пластиком скриню, в якій виявилися персні з коштовним камінням, кольє, брошки, золоті годинники, стародавні монети, банкноти та рідкісні поштові марки.

Законослухняні хлопчики негайно повідомили про свою знахідку до поліції. На думку поліцейських, цей скарб близько 20 років тому залишили шахраї, які дістали коштовності шляхом вимагання — однак щось завадило злочинцям повернутися за скарбами.

Зверніть увагу!

Лічилочка до трьох!

За неофіційними даними, одержаними від Міністерства статистики, вартість фіксованого набору з 22 продуктів харчування на 25 січня цього року становила 2.519.628 карбованців.

Якщо до цього додати витрати на непродовольчі товари, послуги і оплату житла, то поріг малозабезпеченості сьогодні наблизився до трьох мільйонів на чоловіка.

З аукціону — за кордон

Українські продавці і зарубіжні покупці одержали подарунок у вигляді рішення ВР України, згідно з яким сільгосппродукція і продукти її переробки, що продається з аукціонів за оптовими і форвардними контрактами для реалізації на експорт, відтепер буде продаватися разом з квотами і ліцензіями.

Копія контракту прирівнюється до реєстраційної картки МЗЕС України і є підставою для перетинання кордону.

Банкір подбав, щоб хліб був дешевший

Одеське облуправління Нацбанку України на прохання облради народних депутатів знизило платню за інкасацію грошової виручки у спеціалізованих хлібних магазинах до 0,5 відсотка від загальної суми готівки. Таким чином банкір вплинув на ціну хліба.

Що скажуть донори?

21—22 березня в Парижі відбудеться зустріч держав—донорів України.

На думку директора Департаменту країн Європи і Центральної Азії Світового банку Безіла Ковальськи, за умови, якщо хід реформ України донори оцінять позитивно, під час Паризької зустрічі Україна може одержати 250 мільйонів доларів США.

До речі, торік Україна одержала від Світового банку 100 мільйонів доларів. Ще 150 мільйонів доларів, як відомо, прийнято рішення інвестувати в АПК.

У фінансовій системі можливий простій

Постанова ВР України від 14 лютого надає відстрочку терміном на п'ять років з повернення кредитів, які комерційні банки надавали сільгоспвиробникам та їхнім посередникам. При цьому ставка за пролонговані кредити становитиме 10 відсотків. На думку члена Комісії з питань фінансів та банківської діяльності Сергія Терьохіна, це рішення суперечить чинному законодавству і, якщо його не відмінити, на чому, власне, і наполягала комісія, то воно може надихнути банки заблокувати проходження платежів по усій фінансовій системі.

Табу на старі автомобілі

Кабінет міністрів України прийняв постанову про внесення змін і доповнень до Правил завезення транспортних засобів на територію України.

Зокрема, пункт 7 Правил забороняє завезення в Україну для постійного користування механічні транспортні засоби (у тому числі такі, що завозяться в Україну для розукомплектування на запасні частини), а також вузли, агрегати і запасні частини до них, які на момент завезення були виготовлені 10 і більше років тому. Винятки передбачені для громадян, які в'їжджають в Україну на постійне місце проживання, завезення спадщини тощо.

Торгівля

Рекордна виручка

Результат торгів сільськогосподарською продукцією, які відбулися в Національному банку, перевершив найсміливіші прогнози.

Реалізовано продукції на суму понад 1575 мільярдів карбованців, що значно більше, ніж за усі попередні торги разом. Продано близько 52 тисяч тонн пшениці по ціні 12 мільйонів карбованців за тонну (за стартової ціни 14 мільйонів карбованців за тонну), 90,6 тисячі тонн фуражного ячменю по ціні 8,25—9 мільйонів карбованців за тонну (стартова ціна 12 мільйонів карбованців за тонну).

Рекордна виручка оптових торгів (форвардні угоди не укладалися) пояснюється, на думку прес-служби НБУ, наближенням весняно-польових робіт, дефіцитом коштів у сільгоспвиробників на придбання пально-мастильних матеріалів і мінеральних добрив, а також набутим досвідом брокерів. Зокрема, експерти зазначають, що рекорд п'ятого за рахунком аукціону втримається до моменту проведення форвардних торгів.

«Інтелект — Праця — Сервіс»

САМЕ ТАК називається Національне агентство з працевлаштування кваліфікованих спеціалістів, яке міститься у Києві. Структура це не державна (хоч у назві і є слово «національне»), але дійова.

Слово директору агентства «Інтелект — Праця — Сервіс» Володимиру Гежі:

— Схема нашої роботи дуже проста. Пошукувач вносить свої дані в комп'ютерний банк. Роботодавець вносить запит на фахівця, вказуючи необхідні вимоги до нього — від кваліфікації, знання мов до кольору очей. Агентство всього за добу (!) знаходить потрібну кандидатуру і направляє щасливого фахівця до фірми-замовника.

— Як здійснюється оплата ваших послуг?

— Пошукувач обслуговується безкоштовно. З роботодавця береться плата в розмірі 3 місячних зарплати обраного кандидата. Це, до речі, зовсім небагато — в Америці такі послуги коштують вдвічі-втричі дорожче.

— На яких фахівців сьогодні найбільший попит?

— Ще півроку тому це були бухгалтери та економісти: йшла хвиля реєстрації підприємств. Зараз найбільше потрібні юристи, економісти-науковці, інженери-будівельники.

— Серед тих, хто звернувся по допомогу до вашого агентства, більшість — молодь. Ваш прогноз для них.

— І знову-таки, якщо відверто, прогноз невтішний. Оскільки економічна ситуація в Україні найближчими роками навряд чи поліпшиться, то попит на дипломованих фахівців спадатиме. Але ми робимо все для того, щоб молоді фахівці не втрачали надії. Я назвав би нас «біржею інтелектуальної праці». Як і на всякій біржі, у нас існують коливання попиту та пропозиції. Але наполегливість та здоровий глузд неодмінно приведуть до успіху. Отож, нехай молодь не впадає у відчай.

Ольга ВАУЛІНА.

Ні в чому собі не відмовляйте...

Соціальний захист

У ЗВ'ЯЗКУ з подорожчанням продукції внутрішнього споживчого ринку, електроенергії та житла уряд прийняв пакет постанов щодо соціального захисту населення.

За прогнозними оцінками, зростання цін у лютому мало відбутися в середньому на 40,7 відсотка, а збільшення вартісної оцінки межі малозабезпеченості — на 45 відсотків. Виходячи з цього, з 1 лютого підвищено на 33 відсотки (прогноз збільшення межі малозабезпеченості без вартості утримання житла та подорожчання електроенергії) розміри державних допомог і стипендій. Громадянам, що не працюють у зв'язку з доглядом за дитиною і мають право на отримання відповідної допомоги, — на 56 відсотків, потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи — удвічі. Мінімальні допомоги безробітним, стипендії, особам, котрі проходять професійну підготовку та перепідготовку за направленнями служб зайнятості, матеріальна допомога безробітним і членам їх сімей збільшується в 1,9—2,5 раза.

Заробітна плата працюючим збільшується в середньому на 33 відсотки відповідно до прогнозованого зростання цін.

Неоподатковуваний мінімум доходів громадян становить 1400 тисяч карбованців на місяць.

Василь ТУРБОТА.

Замість коментаря

І в «реанімації» стіл — круглий

МИНУЛОГО тижня своєрідну експертизу проблем соціального захисту в Україні здійснили за участю профспілкових лідерів, експертів уряду та адміністрації Президента України учасники «круглого столу» в київському відділенні Світового банку.

Одностайна думка — дефіцит державного бюджету не дозволяє стримати подальшого зниження життєвого рівня населення. Проте, як з'ясувалось, погляди профспілок і уряду на формування і становлення ринку праці відмінні. На думку начальника економічного управління Федерації профспілок України Сергія Українця, народ сьогодні виживає тільки завдяки тому, що поза банківським обігом перебуває нині більше половини платіжних засобів. А тим часом, до профспілок не прислуховуються. Співголова Національної ради соціального партнерства Василь Кострица був більш категоричний, запевняючи, що «неконституційна адміністрація Президента України і уряд просто ігнорують думку профспілок, схиляючись до пропозицій політичних партій».

Зарубіжні експерти, тим часом, здивовані: про який вільний ринок праці і захист інтересів з боку профспілок може йти мова, якщо будь-який трудовий колектив підпорядковується директору, від якого залежать, власне, профспілкові організації також?!

Сергій ВУСАТИЙ.

Консервативність — запорука надійності

Цінні папери

АТ «Концерн-Електрон» у жовтні минулого року ввело в обіг третій випуск своїх акцій обсягом два мільйони. Номінал акції — 25 тисяч, загальна емісія — 50 мільярдів карбованців. Всі акції попередніх емісій уже мають своїх власників. І навіть ті, хто до 1 грудня 1994 року встиг придбати акції останньої емісії, отримають свої дивіденди за минулий рік нарівні з усіма акціонерами, які придбали їх раніше.

Акції «Концерн-Електрону» вільно продаються на Українській фондовій біржі, ними успішно оперують і торговці цінними паперами, і авторитетні інвестиційні компанії. Серед покупців акцій чимало банків, які, формуючи свій фондовий портфель, орієнтуються на їх консервативність (мінімальність ризику, абсолютну захищеність майном і поступовий, хоч і сповільнений, ріст курсової вартості), що забезпечить навіть за несприятливої ситуації стабільність фондового портфеля.

Відоме своєю продукцією АТ «Концерн-Електрон», як і більшість підприємств України, переживає нині нелегкі часи, а кошти від емісій суттєво підтримують його підприємства. Вони спрямовуються на технічне переоснащення і модернізацію виробництва, випуск сучасних телевізорів 5—6 поколінь, інших високотехнічних товарів широкого вжитку. Нині тривають переговори про купівлю акцій за валюту з інвесторами із Західної Європи і Південної Кореї, які мають серйозні наміри щодо АТ «Концерн-Електрон».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Прогноз

Ринок ЦП обіцяє бурхливий розвиток

Враховуючи потенційну активність на ринку капіталів у зв'язку з процесами крупної і середньої приватизації, а також той факт, що на розгляд Верховної Ради вже відправлено концепцію функціонування і розвитку цінних паперів, яка високо оцінена зарубіжними експертами, я наважуюсь на передбачення бурхливого розвитку фондового ринку вже найближчим часом.

Два роки кожен з учасників ринку цінних паперів кидався у крайнощі через відсутність зрозумілих правил гри. Тепер вони є. І це дає можливість рухатись усіма напрямами одночасно, до чого, власне, і спонукує розрив державного бюджету.

Віталій МИГАШКО,
начальник Головного управління бірж і капіталів НБУ.

Курси валют

	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Київ	143—144	94—95	31—31,5	150	100	34,6
Сімферополь	144—148	88—90	31—34	150—152	92—95	35—37
Дніпропетровськ	148	90	33	155	—	35
Харків	147	90	32	151	96	35

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

◆ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.
Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311041.